

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TR, Balıkesir University, Institute of Health Sciences

**AMATÖR LİGLERDE MÜCADELE EDEN
FUTBOLCULARIN SPORA ÖZGÜ BAŞARI
MOTİVASYON DÜZEYLERİNİN SPORTİF
YAŞAM DOYUMUNA ETKİSİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MUSA KUŞDEMİR

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
Bilim Alan Kodu: 130105

BALIKESİR
2025

T.C
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

AMATÖR LİGLERDE MÜCADELE EDEN FUTBOLCULARIN
SPORA ÖZGÜ BAŞARI MOTİVASYON DÜZEYLERİNİN
SPORTİF YAŞAM DOYUMUNA ETKİSİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MUSA KUŞDEMİR

TEZ DANIŞMANI

DOÇ. DR. NAHİT ÖZDAYI

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

Bilim Alan Kodu: 130105

BALIKESİR

2025

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TEZ KABUL VE ONAY

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı çerçevesinde **Musa KUŞDEMİR** tarafından yürütülmüş ve tamamlanmış olan

“Amatör Liglerde Mücadele Eden Futbolcuların Spora Özgü Başarı Motivasyon Düzeylerinin Sportif Yaşam Doyumuna Etkisinin İncelenmesi”

başlıklı tez çalışması,
Balıkesir Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca aşağıdaki jüri tarafından

YÜKSEK LİSANS TEZİ
olarak kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi: 19/06/ 2025

TEZ SINAV JÜRİSİ

Prof. Dr. İlhan ADILOĞULLARI
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
(Başkan)

Doç. Dr. Nahit ÖZDAYI
Balıkesir Üniversitesi
Üye (Danışman)

Dr. Öğr. Üyesi Alp Kaan KILCI
Balıkesir Üniversitesi
Üye

Yukarıdaki Doktora/Yüksek Lisans Tezi,
sınav jüri üyeleri tarafından imzalanarak 16/07/2025 tarihinde teslim edilmiştir.

Prof. Dr. Şükrü Metin PANCARCI
Enstitü Müdürü

BEYAN

Balıkesir Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu yüksek lisans tez çalışmasında;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge ve değerlendirme sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmasında yararlandığım eserlerimin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullandığım verilerde ve ortaya çıkan sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıpları kabullendiğimi **beyan ederim.**

16/07/2025

İmza

Musa KUŞDEMİR

İTHAF

Gelecek Yaşamıma...

TEŐEKKÜR

Tez çalıŐmam boyunca yardımlarını esirgemeyen danışman hocam Sayın Doç. Dr. Nahit ÖZDAYI' ya, yüksek lisans süresince bana her konuda yardımcı olan hocam Sayın Prof. Dr. Zekeriya GÖKTAŐ' a çalıŐmam boyunca desteklerini esirgemeyen iş arkadaŐım AyŐe BAYAR' a analiz sürecinde yardımlarını esirgemeyen iş arkadaŐım Tanju SARSILMAZ' a teŐekkür ederim.

YaŐamım boyunca varlıklarını yanımda hissettiğim, yüksek lisans çalıŐmam boyunca yaŐadığım tüm zorluklara rağmen bana hayallerimi unutturmayan ve sevgilerini hiçbir zaman esirgemeyen kardeŐim Merve KUŞDEMİR başta olmak üzere çok değerli aileme teŐekkürü bir borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

İÇİNDEKİLER	i
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
SİMGE VE KISALTMALAR DİZİNİ	v
ŞEKİLLER DİZİNİ	vi
TABLolar DİZİNİ	vii
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Cümlesi	2
1.2. Sınırlılıklar	4
1.3. Sayılılar.....	4
1.4. Araştırmanın Önemi	4
1.5. Araştırmanın Amacı	5
2. GENEL BİLGİLER	6
2.1. Başarı.....	6
2.2. Motivasyon	6
2.2.1. İçsel Motivasyon	7
2.2.2. Dışsal Motivasyon.....	8
2.3. Sporda Motivasyon Çeşitleri.....	9
2.3.1. Nitelik Açısından Motivasyon Çeşitleri.....	9
2.3.1.1. Genel Spor Motivasyonu	9
2.3.1.2. Özel Spor Motivasyonu	10
2.3.2. Nicelik Açısından Motivasyon Çeşitleri	10
2.3.2.1. Yeterli Motivasyon.....	10
2.3.2.2. Yetersiz Motivasyon.....	11
2.3.2.3. Aşırı Motivasyon.....	11
2.4. Motivasyon Kuramları.....	11
2.4.1. Kapsam Kuramları.....	12
2.4.1.1. Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi Kuramı	12
2.4.1.2. Herzberg'in Çift Faktör Kuramı	13
2.4.1.3. Alderfer'in ERG Kuramı	14
2.4.1.4. David McClelland'in Başarma İhtiyacı Kuramı	15

2.4.2. Süreç Teorileri.....	15
2.4.2.1. Vroom' un Beklenti Teorisi.....	15
2.4.2.2. Lawler-Porter Modeli.....	16
2.4.2.3. Skinner'ın Davranışsal Koşullanma Kuramı.....	16
2.4.2.4. Adams'ın Eşitlik Kuramı.....	17
2.4.2.5. Locke'nin Amaç Teorisi.....	17
2.5. Başarı Motivasyonu.....	17
2.5.1. Sporda Başarı Motivasyonu.....	18
2.6. Yaşam Doyumu.....	18
2.7. Sportif Yaşam Doyumu.....	19
3.GEREÇ VE YÖNTEM.....	20
3.1. Araştırmanın Modeli.....	20
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	20
3.3. Veri Toplama Araçları.....	21
3.3.1. Spora Özgü Başarı Motivasyon Ölçeği (SÖBMÖ).....	21
3.3.2. Sportif Yaşam Doyumu Ölçeği.....	22
3.4. Verilerin Toplanması.....	22
3.5. Verilerin Analizi.....	23
4. BULGULAR.....	24
5. TARTIŞMA.....	37
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	41
KAYNAKLAR.....	43
ÖZGEÇMİŞ.....	47
EKLER.....	48
EK 1. Etik Kurul Onay Formu.....	49
EK 2. Demografik Bilgi Onay Formu.....	50
EK 3. Spora Özgü Başarı Motivasyon Ölçeği.....	51
EK 4. Sportif Yaşam Doyumu Ölçeği.....	52

ÖZET

AMATÖR LİGLERDE MÜCADELE EDEN FUTBOLCULARIN SPORA ÖZGÜ BAŞARI MOTİVASYON DÜZEYLERİNİN SPORTİF YAŞAM DOYUMUNA ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Çalışmamızın amacı amatör liglerde mücadele eden futbolcuların spora özgü başarı motivasyonu durumlarının sportif yaşam doyumuna olan etkilerinin incelenmesidir.

Bu çalışmanın örneklem grubunu, Balıkesir ilinde yer alan toplam 311 amatör futbolcu oluşturmaktadır. Araştırmada verileri toplamak için üç ayrı ölçek uygulanmıştır. Bu ölçeklerden birincisi, Willis (1982)'in geliştirdiği ve Tiryaki ve Gödelek (1997)'in Türkçeye uyarladığı, 40 maddelik ve 7'li Likert tipi bir yapıdan oluşan, üç alt boyuta sahip Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeği'dir. İkinci araç ise, Mangan (2018) tarafından spora uyarlaması yapılan ve Somoğlu ve Cihan (2022) tarafından Türkçeye kazandırılan, 5 maddelik ve 7'li Likert tipi bir yapıya sahip Sportif Yaşam Doyumu Ölçeği'dir. Bunun yanı sıra, araştırmacının hazırladığı Demografik Bilgi Formu uygulanmıştır. Araştırma verileri çevrimiçi ortamda toplanmış ve SPSS yazılımı kullanılarak analiz edilmiştir.

Katılımcıların sportif yaşam doyumları ile spora özgü başarı motivasyonu ölçeğinin alt boyutlarından güç gösterme güdüsü arasında pozitif yönde zayıf düzeyde, başarılı yaklaşım güdüsü ile arasında pozitif yönde orta düzeyde, başarısızlıktan kaçınma güdüsü ile arasında pozitif yönde, zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir.

Araştırma bulgularına göre katılımcıların spora özgü başarı motivasyonlarının sportif yaşam doyumunda etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca spora özgü başarı motivasyonunun artış göstermesi, sportif yaşam doyumunu da aynı oranda arttırmaktadır.

Anahtar kelimeler: Başarı, Motivasyon, Spor, Yaşam doyumunu.

ABSTRACT

INVESTIGATION OF THE EFFECT OF SPORT SPECIFIC ACHIEVEMENT MOTIVATION LEVELS OF FOOTBALL PLAYERS COMPETING IN AMATEUR LEAGUES ON SPORTIVE LIFE SATISFACTION

The aim of our study is to examine the effects of the success motivation specific to sports on the satisfaction with sports life of football players competing in amateur leagues.

The sample group of this study consists of a total of 311 amateur football players in Balıkesir. Three separate scales were applied to collect data in the study. The first of these scales is the Sport-Specific Achievement Motivation Scale, which has three sub-dimensions, consisting of a Likert-type structure of 40 items and 7, developed by Willis (1982) and adapted to Turkish by Tiryaki and Gödelek (1997). The second tool is the Sporting Life Satisfaction Scale, which was adapted for sports by Mangan (2018) and translated into Turkish by Somoğlu and Cihan (2022), and has a 5-item and 7-point Likert-type structure. In addition, a Demographic Information Form prepared by the researcher was applied. The research data was collected online and analyzed using the SPSS software.

There is a weak positive relationship between the participants' sports life satisfaction and the sub-dimensions of the sport-specific achievement motivation scale, the motivation to show strength, and a moderate positive relationship between the motivation to approach success and the motivation to avoid failure, and a weak positive relationship between the motivation to avoid failure.

According to the research findings, it was concluded that the participants' sport-specific achievement motivation was effective in their sport-specific life satisfaction. In addition, an increase in sport-specific achievement motivation also increased their sport-specific life satisfaction.

Keywords: Life satisfaction, Motivation, Sport, Success.

SİMGE VE KISALTMALAR DİZİNİ

SGÖ	: Sporda Gdlenme leği
SBM	: Spora zg Başarı Motivasyonu leği
SYD	: Sportif Yaşam Doyumu leği
GGG	: G Gösterme Güdüsü
BYG	: Başarılı Yaklaşım Güdüsü
BKG	: Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü
ANOVA	: Analysis of Variance
SWLS	: Satisfaction with Life Scale

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 2.1. Sporda motivasyon çeşitleri.....	9
Şekil 2.2. Sonuçsal şartlandırma.	16

TABLolar DİZİNİ

Sayfa No

Tablo 4.1. Katılımcılara Ait Demografik Özellikler.....	24
Tablo 4.2. Alt Boyutlara Ait Tanımlayıcı İstatistikler.	26
Tablo 4.3. Katılımcıların Güç Gösterme GÜdüsünden Aldıkları Ortalama Puanın, Yaş Grupları Değişkenine Göre Karşılaştırılması.	26
Tablo 4.4. Katılımcıların Başarılı Yaklaşım GÜdüsünden Aldıkları Ortalama Puanın, Yaş Grupları Değişkenine Göre Karşılaştırılması.	26
Tablo 4.5. Katılımcıların Başarısızlıktan Kaçınma GÜdüsünden Aldıkları Ortalama Puanın, Yaş Grupları Değişkenine Göre Karşılaştırılması.	27
Tablo 4.6. Katılımcıların Spora Özgü Başarı Motivasyonundan Aldıkları Toplam Puanın, Yaş Değişkenine Göre Karşılaştırılması.	27
Tablo 4.7. Katılımcıların Güç Gösterme GÜdüsünden Aldıkları Ortalama Puanın, Eğitim Düzeyleri Değişkenine Göre Karşılaştırılması.	28
Tablo 4.8. Katılımcıların Başarılı Yaklaşım GÜdüsünden Aldıkları Ortalama Puanın, Eğitim Düzeyleri Değişkenine Göre Karşılaştırılması Anova Test Sonuçları.	28
Tablo 4.9. Katılımcıların Başarılı Yaklaşım GÜdüsünden Aldıkları Ortalama Puanın, Eğitim Düzeyleri Değişkenine Göre Karşılaştırılması.	29
Tablo 4.10. Katılımcıların Başarısızlıktan Kaçınma GÜdüsünden Aldıkları Ortalama Puanın, Eğitim Düzeyleri Değişkenine Göre Karşılaştırılması.	29
Tablo 4.11. Katılımcıların Spora Özgü Başarı Motivasyonundan Aldıkları Toplam Puanın, Eğitim Değişkenine Göre Karşılaştırılması.	30
Tablo 4.12. Katılımcıların Güç Gösterme GÜdüsünden Aldıkları Ortalama Puanın, Lisanslı Yıl Değişkenine Göre Karşılaştırılması Anova Test Sonuçları.....	30
Tablo 4.13. Katılımcıların Güç Gösterme GÜdüsünden Aldıkları Ortalama Puanın, Lisanslı Futbol Oynama Yılı Değişkenine Göre Karşılaştırılması.	31
Tablo 4.14. Katılımcıların Başarılı Yaklaşım GÜdüsünden Aldıkları Ortalama Puanın, Lisanslı Futbol Oynama Yılı Değişkenine Göre Karşılaştırılması.	31
Tablo 4.15. Katılımcıların Başarısızlıktan Kaçınma GÜdüsünden Aldıkları Ortalama Puanın, Lisanslı Futbol Oynama Yılı Değişkenine Göre Karşılaştırılması.	32
Tablo 4.16. Katılımcıların Spora Özgü Başarı Motivasyonundan Aldıkları Toplam Puanın, Lisanslı Futbol Oynama Yılı Değişkenine Göre Karşılaştırılması.	32

Tablo 4.17. Katılımcıların Sportif Yaşam Doyumundan Aldıkları Ortalama Puanın, Yaş Değişkenine Göre Karşılaştırılması.	33
Tablo 4.18. Katılımcıların Sportif Yaşam Doyumundan Aldıkları Ortalama Puanın, Eğitim Düzeylerine Göre Karşılaştırılması Anova Test Sonuçları.	33
Tablo 4.19. Katılımcıların Sportif Yaşam Doyumundan Aldıkları Ortalama Puanın, Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	34
Tablo 4.20. Katılımcıların Sportif Yaşam Doyumundan Aldıkları Ortalama Puanın, Lisanslı Futbol Oynama Yılı Değişkenine Göre Karşılaştırılması.	34
Tablo 4.21 Katılımcıların Sportif Yaşam Doyumu ile Başarı Motivasyonu Alt Boyutlarının İlişkisi.	35
Tablo 4.22. Katılımcıların Başarı Motivasyonu Alt Boyutlarının Sportif Yaşam Doyumuna Etkisi.	35
Tablo 4.23. Regresyon modeli.	36

1. GİRİŞ

İlk çağlarda yaşamsal faaliyetleri karşılamak için kullanılan spor zamanla yarışma halini almıştır. Sporu, içeriğini kısa ve öz şekilde tanımlayacak olursak belli bir kurallara göre uygulanan; genelde bireysel ve takım olmak üzere iki kategoriye ayrılarak belirli kurallar çerçevesinde gerçekleştirilen hareketler bütününe denilmektedir (Karadağ, 2023). Başarı, bireylerin kendisi ya da çevresi tarafından belirlenen noktaya belirli aşamalardan geçtikten sonra hedeflenen noktaya veya hedeflenen seviyeye ulaşması olarak tanımlanabilir (Ülgen, 1997). Başarılı olma güdüsü kişiden kişiye farklılık göstermektedir. Atkinson'a göre iki çeşit başarı motivasyonu kişilik yapısı bulunur. Birincisi başarılı olma güdüsüdür. Bu yapı bireyin elde ettiği başarıdan haz duyma, mutlu olma, gurur duyma vb. gibi duyguları barındırır. İkinci yapı ise başarısızlıktan kaçınma güdüsüdür. Bu yapı ise diğer yapının tam tersi olarak kötü gelen sonuçtan utanç duyma ya da bu duruma aşırı kaygılanma gibi sonuçlar doğurmaktadır (Aydoğdu ve ark., 2017).

Spor, bireylerin fiziksel sağlığını geliştirmesinin yanı sıra psikolojik ve sosyal açıdan da birçok olumlu katkı sunan çok yönlü bir etkinlik alanıdır. Özellikle amatör sporcular için spor, profesyonel kaygılardan ziyade kişisel gelişim, aidiyet duygusu ve başarı isteği gibi motivasyonel unsurlar çerçevesinde anlam kazanmaktadır. Bu noktada, spora özgü başarı motivasyonu, bireyin sportif etkinliklere katılımını sürdürme, performansını artırma ve hedeflerine ulaşma yönündeki içsel ve dışsal itici güçleri ifade etmektedir.

Motivasyonla ilgili gerek ulusal gerekse uluslararası yapılan çalışmaları incelediğimizde en çok araştırılan ve üzerinde durulan konu başlıklarından birisi olduğunu söyleyebiliriz. Bu durum da motivasyon hakkında net bir tanımlama yapılamaması gibi bir sonuç ortaya çıkarmaktadır (Günel, 2019). Motivasyon, Türkçedeki karşılığı “güdü” olan Latince kökenli ‘Movere’ (harekete geçmek) kelimesinden türetilen bir kavramdır. Motivasyon bireyin aktif olmasını, arzu ve samimiyetle harekete geçmesini gerektiren bir olaydır. Kısa olarak bir çıkarım yapacak olursak motivasyon bireyin tutumunu harekete geçirmesi, gidişatını şekillendirmesi ve sürekliliğini sağlamasıdır (Gültekin, 2023). Sporda motivasyon

mental güçlenme ve başarı için gereken azmi yerine getirme durumudur (Güngör-Gülsoy ve Tunca, 2023). Türk literatürünü incelediğimizde sporda motivasyonu ölçmek için az sayıda ölçme aracı bulunmaktadır. Demir (2022) tarafından belirtildiği üzere, literatürde spor bağlamında motivasyonun ölçülmesine yönelik sınırlı sayıda geçerli ve güvenilir ölçme aracı bulunmaktadır. Bu bağlamda, Tiryaki ve Gödelek (1997)'in aktif sporculara yönelik geliştirdiği "Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeği", sedanter bireyler için Yıldız ve arkadaşları (2015) tarafından oluşturulan "Spor Etkinlikleri Gönüllü Motivasyon Ölçeği", Kazak'ın (2004) geliştirdiği "Sporda Güdüleme Ölçeği (SGÖ)" ile Tok'un (2004) tasarladığı "Spor Tüketimi Davranışını Etkileyen Motivasyonel Faktörler ve Spor Tüketimi Ölçeği" literatürde öne çıkan ölçme araçları arasında yer almaktadır.

Sporda başarı motivasyonunu etkileyen birden fazla faktör bulunmaktadır. Bu faktörleri örnekleyecek olursak yaptığı sporu severek yapması, aile desteği, antrenör tutumu, daha önce elde edilen zaferler, akademik başarıları gibi daha birçok örnek sayabiliriz (Burul, 2023). Yaşam doyumu ise bireylerin yaşadığı hayattan yaşadığı haz ve elde ettiği durumlardan duyduğu haz ve memnuniyet olarak nitelendirilebilir. Bu doyum iş doyum, aşk doyum gibi birçok özel olan doyumun en kapsamlı ve en genel durumudur. Bu doyum hayatın bir anlamıdır ve yaşantılara karşı verilen bir psikolojik tepkidir (Keser, 2005).

1.1.Problem Cümlesi

Günümüzde gerek sosyal gerek ekonomik gibi birçok alanlarda en üst sırada yer alan ve en çok talep edilen spor branşlarından en üst kademelerdeki yerini her geçen gün daha da sağlamlaştıran futboldur. Bu çalışmada futbolun tabanında yer alan amatör liglerde mücadele eden futbolcuların, spora özgü başarı motivasyon düzeylerinin sportif yaşam doyumuna olan etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Belirtilen amaç doğrultusunda ise çalışmanın temel problem cümlesini;

“Amatör liglerde mücadele eden futbolcuların spora özgü başarı motivasyon düzeylerinin sportif yaşam doyumuna etkisi ne düzeydedir?” sorusu oluşturmaktadır.

Bu çalışmada oluşturulan sorular temel alınarak belirlenen hipotezler şunlardır;

H1: Katılımcıların yaş grupları ile güç gösterme güdüsü arasında anlamlı düzeyde bir fark vardır.

H2: Katılımcıların yaş grupları ile başarılı yaklaşım güdüsü arasında anlamlı düzeyde bir fark vardır.

H3: Katılımcıların yaş grupları ile başarısızlıktan kaçınma güdüsü arasında anlamlı düzeyde bir fark vardır.

H4: Katılımcıların eğitim düzeyleri ile güç gösterme güdüsü arasında anlamlı düzeyde bir fark vardır.

H5: Katılımcıların eğitim düzeyleri ile başarılı yaklaşım güdüsü arasında anlamlı düzeyde bir fark vardır.

H6: Katılımcıların eğitim düzeyleri ile başarısızlıktan kaçınma güdüsü arasında anlamlı düzeyde bir fark vardır.

H7: Katılımcıların lisanlı futbol oynama yılı ile güç gösterme güdüsü arasında anlamlı düzeyde bir fark vardır.

H8: Katılımcıların lisanlı futbol oynama yılı ile başarılı yaklaşım güdüsü arasında anlamlı düzeyde bir fark vardır.

H9: Katılımcıların lisanlı futbol oynama yılı ile başarısızlıktan kaçınma güdüsü arasında anlamlı düzeyde bir fark vardır.

H10: Katılımcıların sportif yaşam doyumu ile yaş grupları arasında anlamlı düzeyde bir fark vardır.

H11: Katılımcıların sportif yaşam doyumu ile eğitim düzeyleri arasında anlamlı düzeyde bir fark vardır.

H12: Katılımcıların sportif yaşam doyumu ile başarı motivasyonu arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H13: Katılımcıların spora özgü başarı motivasyonları yaşam doyumlarını pozitif yönde etkilemektedir.

1.2.Sınırlılıklar

Araştırma 2023-2024 sezonu ile sınırlıdır. Araştırma Balıkesir ilindeki 1. Amatör ve Süper Amatör Liglerinde forma giyen futbolcular ile sınırlıdır. Bu araştırma, kullanılan veri toplama aracı ile ve çalışma evrenini temsil eden örneklem grubu ile sınırlıdır.

1.3. Sayıtlar

Çalışmaya katılan amatör futbolcuların çalışmada yer alan tüm maddeleri doğru okuyup anladıkları kabul edilmiştir. Çalışmanın içerisinde yer alan sorulara cevaplarını verirken çevrelerinden etkilenmediği varsayılmıştır. Çalışmada kullanılacak olan “ Spora Özgü Başarı Motivasyonu” ve “Sportif Yaşama Doyumu” ölçeklerinin güvenilirlik ve geçerlilik çalışmalarının uygun ve etik şekilde yapıldığı varsayılmıştır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Futbol başta olmak üzere tüm spor branşlarında fiziksel yeterliliklerin yanı sıra motivasyon, güdülenme ve benzeri psikososyal faktörler de sporcuların performansında önemli bir rol oynamaktadır. Literatürde başarı motivasyonu farklı şekillerde tanımlanmaktadır. Bu tanımlamalardan biri, başarı motivasyonunu “bir işi ustalıkla gerçekleştirme, mükemmelle ulaşma, engelleri aşma ve başkalarından daha iyi yapma arzusu” olarak ifade etmektedir. Diğer bir tanım ise başarı motivasyonunu, “başarısızlığa karşı direnç gösterme ve bir görevi başarmak için çaba sarf etme eğilimi” şeklinde açıklamaktadır (Aydoğdu ve ark., 2017). Genel anlamda motivasyon, bireylerin hedeflerine ulaşmalarını sağlayan içsel bir itici güç olarak değerlendirilmektedir (Kumartaşlı ve ark., 2020).

Çalışmamızda Türkiye Futbol Federasyonu bünyesinde yer alan Balıkesir amatör futbol liglerinin tercih edilmesinin temel nedeni, amatör futbolcular üzerine yapılan çalışmaların sayıca sınırlı olmasıdır. Mevcut literatür incelendiğinde, Bavlı ve Günar (2025) ve Çalışkan (2025) çalışmalarında amatör sporcularla ilgili araştırmaların genellikle performans, teknik-taktik beceriler ya da fizyolojik ölçütler üzerinde yoğunlaştığı; güdü, motivasyon gibi psikososyal değişkenlere odaklanan

Çalışmaların ise oldukça sınırlı olduğu görülmektedir. Bu durum, söz konusu araştırmanın alan yazında önemli bir boşluğu doldurma potansiyelini ortaya koymaktadır. Ayrıca, spora özgü başarı motivasyonu ile sportif yaşam doyumunun birlikte ele alındığı ilk çalışmalardan biri olması, araştırmanın bilimsel değerini ve özgünlüğünü artırmaktadır. Araştırma sonucunda, amatör futbolcuların spora özgü başarı motivasyon düzeyleri belirlenmiş ve bu motivasyonun sportif yaşam doyumları üzerindeki etkisi ortaya konmuştur. Bu bağlamda çalışma, spor bilimleri literatürüne önemli katkılar sunabilecek nitelikte olup, özellikle amatör sporcuların psikososyal özelliklerinin anlaşılmasına yönelik kapsamlı bir bakış açısı sağlamaktadır.

1.5. Araştırmanın Amacı

Günümüzde futbol alanında yapılan çalışmalar genel olarak bilimsel alanlarda yapıldığını ve profesyonel liglerde yapılan çalışmaların çoğunlukta olduğunu belirtebiliriz. Bu durumu çeşitlendirmek ve futbolun sadece bilimden ibaret değil motivasyon, güdü gibi (psikososyal) alanların da önemli bir etkiye sahip olduğunu belirlemek için bu araştırma gerçekleştirilecektir. Araştırmamızın amacı, amatör futbolcuların spora özgü başarı motivasyonlarının sportif yaşam doyumuna etkisinin incelenmesidir. Çalışmamızda, amatör futbolcuların spora özgü başarı motivasyonlarının sportif yaşam doyumları üzerindeki etkisinin incelenmesi amaçlanmakta olup, elde edilecek bulguların spor psikolojisi ve amatör spor yönetimi alanlarına katkı sağlaması hedeflenmektedir.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Başarı

Başarı bireyin daha önceden kendisi tarafından ya da başka kişiler tarafından belirlenen hedef veya hedeflere bir süreçten veya seviyeden geçtikten sonra istediği veya istenilen konuma gelmesi olarak açıklanabilir. Birey bu seviyeye geldiyse ya da bu seviyenin üzerine geçtiyse başarılı olarak nitelendirilmektedir (Ülgen, 1997). Başarı hedeflenen düzeye gelinmesi ya da yaklaşılması başarı olarak nitelendirilebilir ve bu durum kişiden kişiye değişiklik göstermektedir. Atkinson'a göre iki çeşit başarı motivasyonu kişilik yapısı bulunur. Birincisi başarılı olma güdüsüdür. Bu yapı bireyin elde ettiği başarıdan haz duyma, mutlu olma, gurur duyma gibi şeyleri barındırır. İkinci yapı ise başarısızlıktan kaçınma güdüsüdür. Bu yapı ise diğer yapının tam tersi olarak kötü gelen sonuçtan utanç duyma ya da bu duruma aşırı kaygılanma gibi sonuçlar doğurmaktadır (Aydoğdu ve ark., 2017). Başarılı olmak isteyen fertlerin hedefledikleri düzeye gelmek için çok çalışmalı ve çalışma azmini en üst seviyede tutmaları gerektiğini belirtebiliriz (Aksoy, 2021).

2.2. Motivasyon

"Latince 'movere' (harekete geçmek) fiilinden türeyen motivasyon kavramı, Türkçeye 'güdü' olarak çevrilmekte ve bireyin davranışlarını başlatan, yönlendiren ve sürdüren içsel bir güç olarak tanımlanmaktadır. Motivasyon fertleri hedeflerini gerçekleştirmelerini sağlayan bir güdü olarak nitelendirilebilir. Motivasyonun olumlu etkilediği gibi olumsuz da etkilediğini söyleyebiliriz. Bu durum kişiden kişiye farklılık göstermektedir. Bu durum tamamen bireysel bir durumdur. Motivasyon bireyin aktif olmasını, arzu ve samimiyetle harekete geçmesini gerektiren bir olaydır. Kısa olarak bir çıkarım yapacak olursak motivasyon bireyin tutumunu harekete geçirmesi, gidişatını şekillendirmesi ve sürekliliğini sağlamasıdır (Gültekin, 2023). Sage'ye göre motivasyon olgusu bireyin gayretinin tarafını ve şiddetini anlatır. Gayretinin yani çabasının yönü herhangi bir duruma yakın olmayı ya da o durumdan uzaklaşmayı anlatırken; diğer olgu ise herhangi bir durumda ne kadar şiddetle emek harcadığını belirtmektedir (akt. Kumartaşlı ve ark., 2020).

Motivasyonun spor alanındaki yerine gelecek olursak sporda motivasyonun yeri önemli bir konuma sahiptir. Sporda motivasyon mental güçlenme ve başarı için gereken azmi yerine getirme durumudur (Güngör-Gülsoy ve Tunca, 2023). Daha önce yapılan çalışmaları incelediğimizde sporda motivasyonları ölçmek için çoğunluğu Avrupa ülkelerinde ve genelde İngilizce ölçme araçları kullanılmıştır. Türk literatürünü incelediğimizde sporda motivasyonu ölçmek için az sayıda ölçme aracı bulunmaktadır. Demir (2022) tarafından ifade edildiği üzere, spor bağlamında motivasyonu ölçmeye yönelik sınırlı sayıda geçerli ve güvenilir ölçek bulunmaktadır. Bu kapsamda, Tiryaki ve Gödelek (1997)'in aktif sporcular için geliştirdiği “Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeği”, sedanter bireylere yönelik Yıldız ve arkadaşları (2015) tarafından oluşturulan “Spor Etkinlikleri Gönüllü Motivasyon Ölçeği”, Kazak'ın (2004) geliştirdiği “Sporda Güdüleme Ölçeği (SGÖ)” ve Tok'un (2004) hazırladığı “Spor Tüketimi Davranışını Etkileyen Motivasyonel Faktörler ve Spor Tüketimi Ölçeği” öne çıkan sınırlı sayıdaki ölçme araçları arasında yer almaktadır. Motivasyon genel olarak içsel ve dışsal olmak üzere iki ana kategori altında sınıflandırılmaktadır. İçsel motivasyon, bireyin etkinliği kendi isteğiyle, haz alma, ilgi duyma ya da kişisel gelişim gibi içten gelen nedenlerle gerçekleştirmesiyle ortaya çıkarken; dışsal motivasyon, ödül kazanma, ceza korkusu, sosyal onay ya da statü elde etme gibi dışsal etkenlere dayalı olarak gelişmektedir.

2.2.1. İçsel Motivasyon

İçsel motivasyon, bireyin kendi değerleri, ilgi alanları ve kişisel tatmin arayışı doğrultusunda davranışta bulunmasıyla ilişkilidir yani ferdin motivasyonunu kendisinin sağlamasıdır. Bu durumu daha da açacak olursak içsel motivasyon ferdin kendisini motive etmesidir (Özdaşlı ve Akman, 2012). İçsel motivasyon ferdin yaptığı bir işi ya da faaliyeti yaparken yaptığı işten keyif alması diğer bir deyişle doyum sağlamasıdır diyebiliriz. Bu durum ferdin kendisi ve yaptığı faaliyet arasında olan bir durumdur. İçsel motivasyonda doyum ve haz ön plandayken dışsal motivasyonda ödül ve ceza ön plandadır (Aslan ve Doğan, 2020). İçsel motivasyon kişinin kendi kendisini motive etmesi durumudur. Örnek olarak merak, haz, ilgi, doyum, yetenek verilebilir (Yaşar Sönmez, 2018). Literatür çalışmaları

incelendiğinde içsel motivasyondan etkilenen fertlerin dışsal motivasyona göre daha başarılı olduğu gözlemlenmiştir. İçsel motivasyonun iki basamakta gerçekleşmektedir;

Birincisi zihinsel; Kişinin zihninde yol haritasını çıkarmasıdır.

İkincisi fiziksel; Kişinin zihninde planladığı bu hedef için harekete geçmesidir.

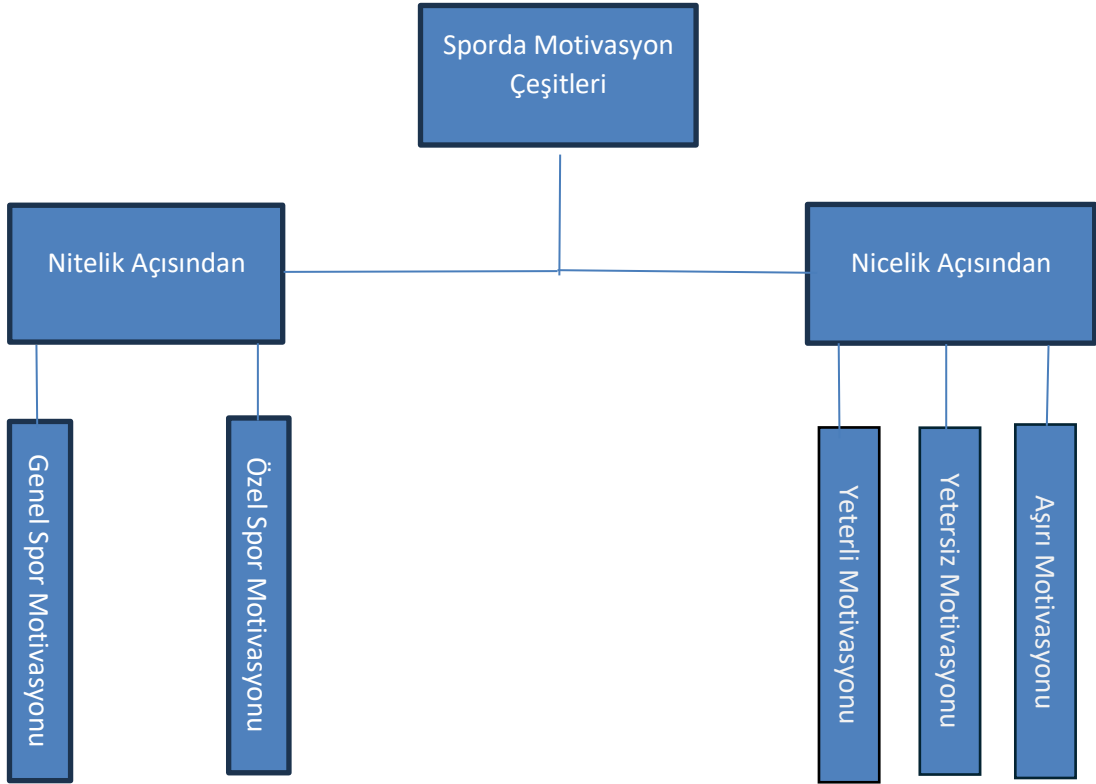
İçsel motivasyonun dozu şekli bireysel farklılıklar göstermektedir. Bu durum bireyin tamamen kendisiyle ilgili bir durumdur. İçsel motivasyon düzeyi yüksek olan fertler dışsal motivasyona daha az ihtiyaç duyarlar ve dışsal motivasyondan daha az etkilenirler (Gültekin, 2023).

2.2.2. Dışsal Motivasyon

Dışsal motivasyon adından da anlaşılacağı gibi dışsal faktörler demektir. Bu motivasyonda içsel motivasyonun tam tersine dışsal faktörler ön plandadır. Dışsal motivasyonda ödül ve ceza aktif rol almaktadır. Bu motivasyon türüne örnek olarak antrenör, aile, taraftar gibi daha birçok örnek verilebilir. Bu motivasyonu etkileyen faktörler içsel motivasyona göre daha fazladır. Daha önce yapılan çalışmaları incelediğimizde daha çok antrenör, aile gibi şeyler ön plana çıkmış olsa da spor yapılan ortamın kalitesi ve şartları da sporcunun dışsal motivasyonunda önemli bir yere sahip olduğunu söyleyebiliriz (Bayraktar ve Kurtoğlu, 2009).

Dışsal motivasyon genel olarak içsel motivasyonun yeterli olmadığı durumlarda ya da sürekli güdülenme gereken durumlarda ön plana çıkmaktadır (Yaşar Sönmez, 2018). Motivasyonun gerçekleşme durumu başlarken dışsal motivasyonla başlar devam ederken içsel motivasyon devam ettirir (Özdaşlı ve Akman, 2012).

2.3. Sporda Motivasyon Çeşitleri

Şekil 2.1. Sporda motivasyon çeşitleri.

Sporda motivasyon çeşitleri nitelik ve nicelik yönünden ikiye ayrılmaktadır. Bu başlıklar da kendi içerisinde nitelik yönünden iki, nicelik yönünden üç alt başlığa ayrılmaktadır (Oruç, 2018). Kısaca bu başlıkları şu şekilde açıklayabiliriz;

2.3.1. Nitelik Açısından Motivasyon Çeşitleri

2.3.1.1. Genel Spor Motivasyonu

Nitelik yönünden incelenen spor motivasyonlarının ilkidir. Bu motivasyon sporcunun bireysel(kişisel) ve toplumun gereksinimlerini ön planda tutar. Bu motivasyon kişiden kişiye ve yaşanılan toplumdaki topluma farklılık göstermektedir (Oruç, 2018). Bu motivasyon türlerini şu şekilde örnekleyebiliriz.

- . Arkadaş çevresi
- . Baskın olma
- . Aile içi ilişkiler
- . Ön planda olma isteği
- . Bireyin kendisini açıklayabilme durumu

Bu maddeler dolayısıyla sporcudan istenilen başarının elde edilebilmesi için sporcunun çevresi yani sosyal yaşantısı ve bireysel yönden psikolojik durumu iyice gözlemlenmelidir (Oruç, 2018).

2.3.1.2. Özel Spor Motivasyonu

Bu motivasyon çeşidi biyolojik yönden sporcunun ihtiyaçlarını ele almaktadır (Oruç, 2018). Örnekeleyecek olursak;

- . Kondisyon durumu
- . Sağlık yönünden iyi olma durumu
- . Güçlü durumda olma arzusu (Oruç, 2018).

2.3.2. Nicelik Açısından Motivasyon Çeşitleri

2.3.2.1. Yeterli Motivasyon

Bu motivasyon türü sporcunun fizik, sağlık ve psikoloji gibi yönlerden müsabakaya hazır olması durumudur diyebiliriz. Sporcunun yarışmaya gereken kondisyonu vardır, sağlık yönünden iyi durumdadır ve taktik olarak da bu durumla

uyumlu olduktan sonra yarışma esnasında hata riski azalır ve başarılı olma durumu gerçekleşme şansı yükselir (Yaşar-Sönmez, 2018).

2.3.2.2. Yetersiz Motivasyon

Bu motivasyon türü, sporcunun motivasyon düzeyinin düşük ya da yetersiz olduğu durumu ifade etmektedir. Bu durumun etkenlerini örnekleyecek olursak;

- Başarı doygunluğu
- Rakip seviyesinin düşük olması
- Rakip seviyesinin yüksek olması,

Bu örneklerdeki gibi durumlar sporcunun motivasyon seviyesinin olumsuz yönden etkilemektedir. Bundan dolayı sporcu yarışma için gereken motivasyon seviyesinin altında kalır ve başarılı olma şansını düşürür (Yaşar-Sönmez, 2018).

2.3.2.3. Aşırı Motivasyon

Nicel motivasyon türlerinden sonuncusu olan motivasyon türü yetersiz motivasyonun tam tersi olarak gösterilmektedir. Bu motivasyon türü sporcunun motivasyonunun gerekenden fazla olması durumudur. Bu durum sporcularda yaygın olarak görülmektedir. Fazla olan motivasyonun sporcuya heyecan olarak yansması sonucunda sporcunun istediği performansı gösterememesi durumudur (Yaşar-Sönmez, 2018).

2.4. Motivasyon Kuramları

Kuramlar öncelikli olarak bilim ve psikososyal alanlarda önemli bir görev üstlenmektedir. Literatür çalışmalarına göz attığımızda motivasyonu bütünüyle ele alan ve tamamen açıklayabilen bir kuram olmadığı göze çarpmaktadır. Ortaya

konulan kuramlar motivasyonun sadece belli bir tarafını karşılayabilmektedir. Kuramların sınıflandırmasını incelediğimizde çok farklı biçimlerde sınıflandığını söyleyebiliriz. Literatürde genel olarak sınıflama şekli kapsam ve süreç kuramları şeklinde iki gruba ayrılmaktadır. Bazı durumlarda bu sınıflandırmaya çağdaş kuramlar da eklenebilmektedir. Bu çağdaş kuramlar daha çok süreç kuramlarını içerdiğini söyleyebiliriz. Bu kuramların içeriklerine gelecek olursak kapsam kuramları daha çok içsel faktörler ile açıklanabilirken süreç kuramları ise dışsal sebepleri ele alır. Kapsam kuramları daha çok neden sonuç ilişkisi kurarken süreç kuramları nasıl olduğuyla ilgili sorulara cevap arar (Bayrakçeken ve ark., 2021).

2.4.1. Kapsam Kuramları

1- Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi Kuramı

2- Herzberg'in Çift Faktör Kuramı

3- Alderfer'in ERG Kuramı

4- McClelland'ın Başarma İhtiyacı Kuramı

Olmak üzere 4 tane kapsam kuramı bulunmaktadır (Sivri, 2023).

2.4.1.1. Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi Kuramı

Söz konusu kuram, motivasyon alanında en yaygın şekilde kullanılan ve geçerliliği en fazla kabul edilen kuramlardan biridir. Bu kuramda insanların davranışlarında iki faktör etkili olur (Sivri, 2023). Birincisi, ihtiyaçlar sonucunda davranışların ortaya çıktığını savunur yani her davranışın arkasında bir ihtiyaç yatar diyebiliriz. Bu durumda davranışları gözlemleyebilmek ve mantıklı bir çerçeveye oturtabilmek için davranışın arka planı bilinmeli yani ihtiyacın ne olduğu gözlemlenmelidir. İkincisi ise ihtiyaçların Maslow'un belirttiği sıralamasıdır. En alt kademedeki ihtiyaçtan en üst kademedeki ihtiyaca doğru sıralama tamamlanarak yani ihtiyaçlar karşılanarak gidildiğini açıklayabiliriz. Bu sıralama ise en alt tabakadan en üste olacak şekilde aşağıdaki gibidir;

1- Fiziksel İhtiyaçlar (Yiyecek, İçecek, Barınma)

- 2- Güvenlik (Korunma, Güvenlik)
  - 3- Ait Olma ve Sevgi (Arkadaşlık, İlişki)
  - 4- Değer- Estetik (Başarma, Prestij)
  - 5- Kendini Gerçekleştirme
- Olmak üzere sıralanmıştır (Sivri, 2023).

2.4.1.2. Herzberg'in Çift Faktör Kuramı

Bu kuram ile Herzberg ve diğerleri motivasyonla ilgili ciddi bir katkıda bulunmuştur. Bu kuramın araştırmasını gerçekleştirirken Herzberg ve diğerleri 200 tane muhasebeci ve mühendis örneklem olarak seçilmiştir. Herzberg katılımcılara ana madde olarak iki soru yönelmiştir;

- 1-) ‘İşinizde, ne zaman kendinizi iyi hissettiniz ve iyi hissetmenizi sağlayan durum neydi?’
- 2) ‘İşinizde, ne zaman kendinizi kötü hissettiniz ve kötü hissetmenize neden olan durum neydi?’

Bu doğrultuda iki soru yönelmiştir. Katılımcılardan aldığı cevap sonucunda ise etkili faktörleri iki ana başlık altında açıklamıştır. Bunlar ‘Hijyen Faktörleri’ ve ‘Motive Edici Faktörler’ olmak üzere iki başlıktır. Hijyen faktörleri biraz daha temel ihtiyaçlardır. Motive edici faktörler ise daha çok estetik durumlar olduğunu söyleyebiliriz (Ernur, 2020).

Hijyen Faktörleri

- * İş koşulları
- * Maaş
- * Konum
- * İşleyen Yönetim Şekli

Motive Edici Faktörler

- * Terfi Alma Olasılığı
- * Kendini Geliştirme Şansı
- * Başarılı olma
- * Yapılan İşin Ne Olduğu

Bu kuramın Maslow’un İhtiyaçlar Hiyerarşisi ile benzerlik gösterdiğini söyleyebiliriz. Karşılaştığımızda Maslow 5 başlık altında toplarken Herzberg iki

ana başlık halinde toplamıştır. Hijyen faktörleri daha çok Maslow'un ilk üç basamağı ile örtüşürken, Motivasyon faktörleri ise tepede yer alan son iki basamak yani "Başarma İhtiyacı" ve "Kendini Gerçekleştirme" basamakları ile örtüşmektedir (Ernur, 2020).

2.4.1.3. Alderfer'in ERG Kuramı

Kuram, yapısal açıdan incelendiğinde Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi'ni andıran, ancak daha basitleştirilmiş bir yaklaşıma sahiptir. Alderfer'in ERG Kuramı'nda üç ana başlık bulunmaktadır. Bu başlıklar "Var olma (Existence) İhtiyacı, İlişki (Relatedness) İhtiyacı, Gelişme (Growth) İhtiyacı"dır. Bu kuramı Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi'ndeki karşılıkları aşağıdaki gibidir (Sivri, 2023);

ERG

- * Var olma
- * İlişki
- * Gelişme

Maslow

- * Güvenlik ve Fizyolojik
- * Ait Olma ve Başarı
- * Kendini Gerçekleştirme

Bu maddeleri açıklayacak olursak;

Var olma İhtiyacı; uyuma, güvenlik, yeme, içme anlamına gelen ihtiyaçları temsil eder.

İlişki İhtiyacı; fertlerin ikili ilişkilerini temsil eder. Aynı zamanda kişilerarası bağlılıkları da ifade eder.

Gelişme İhtiyacı; Bireyin kendini gerçekleştirmesini yani keşfetmesini temsil eder.

Bu iki kuramın benzerlikleri bulunduğu gibi farklılıkları da bulunmaktadır. En önemli ve en belirleyici farklılık ise Maslow'un kuramında fertler bir basamağı gerçekleştirmeden bir üst basamağa geçemezken Alderfer'in kuramında böyle bir zorunluluk bulunmamaktadır (Sivri, 2023).

2.4.1.4. David McClelland'in Başarım İhtiyacı Kuramı

Bu kuram kapsam kuramlarının son kuramıdır. McClelland bu kuramda üç ihtiyacın motivasyon üzerinde etkili olduğundan bahsetmiştir. Söz konusu üç temel ihtiyaç; bireyin başarım yönelimi, etki yaratma arzusu ve sosyal bağlar kurma isteğidir. Kuramın isminden de çıkarım yapılacağı üzere bu kuramda anahtar kelime başarımıdır. Bu kuramdaki ihtiyaçlar diğer kuramlardan farklı olarak doğuştan başlamaz deneyimledikten yani tecrübe edindikten sonra ortaya çıkar (Ernur, 2020).

Başarım İhtiyacı: Başarım ihtiyacı ile sonuç doğru orantılıdır. Başarım gereksinimi ne kadar çok olursa sonuç da o kadar başarılı olur. Başarım ihtiyacı düşük seviyede olan bireylerde sonucun başarısız olacağı gibi buna ek olarak başarım ihtiyacı yüksek bireylerin zorlukların üstesinden gelme ya da kendisini ön plana atarak sorumluluk sahibi olma gibi pozitif yönlerinin de olduğunu söyleyebiliriz. Literatür çalışmalarını detaylı şekilde kapsamlı olarak incelediğimizde yapılan çalışmaların çoğu bu düşünceleri destekler nitelikte. Başarım ihtiyacının düşük seviyede olması beklentilerin de düşük seviyede olması demektir (Telli-Danışmaz, 2022).

Güç kazanım ihtiyacı: Bu gereksinime sahip olan bireyler toplumdaki diğer bireyleri istediği seviyede tutabilmek için yani kontrolü altında tutabilmek için baskı gösterecektir.

İlişki kurma(bağlılık) ihtiyacı: Bu ihtiyaca örnek olarak sevgi gösterilme ve saygı duyulmayı gösterebiliriz. Bu ihtiyaç sosyal gereksinime benzer bir özelliktir. İlişki kurma ihtiyacı yüksek olan bireylerin diğer bireylerle ilişkisi de yüksek seviyededir (Öztürk, 2019).

2.4.2. Süreç Teorileri

2.4.2.1. Vroom' un Beklenti Teorisi

Süreç teorilerinin en önemli teorilerinden birisidir. Bu teori bir çeşit ödül-ceza ilişkisi ile az da olsa ortak noktası var diyebiliriz (Küçüközkan, 2015). Vroom'un bu teorisi beklenti teorisi birey başarılı performansı sonucunda hedeflediği konuma gelemeyse ya da başarılı bir sonuç elde edemeyse motivasyonunda gözle

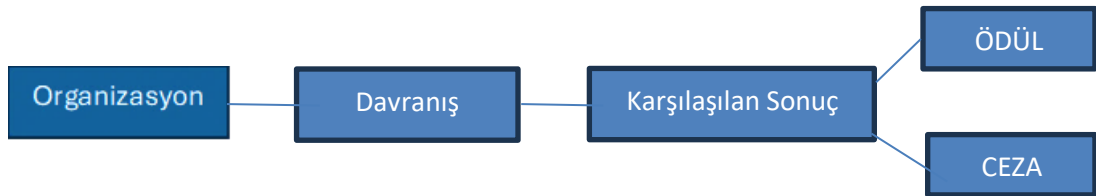
görülebilen şekilde düşüş olacaktır. Fakat durum tam tersi ise sonuçlar tatmin edici seviyede ise motivasyonu da tam tersi olacaktır. Diğer bir durum olarak ise öne sürülen ödül birey için bir önem ifade etmiyor ise performansını yükseltmesi için bir sebep olmayacağı için motivasyonu da düşük seviyede kalacaktır. Bu durumlardan sonuç olarak çıkarılması gereken bilgi bireylerin elde ettiği sonuçların kişiden kişiye farklı algılanabilmesi önemli bir durumdur (Akduman ve Taşdelen, 2021).

2.4.2.2. Lawler-Porter Modeli

Bu model Vroom tarafından geliştirilen bekleme teorisi kuramının daha geliştirilmiş halidir. Bu teoride performans-doyum ilişkisi ele alınmıştır. Kişilerin güdülenmesi için gereken gayretlerinin “karakter, rol algısı ve yetenek” unsurlarına uyacak biçimde performanslarını arttırabileceğini ve sonucun istediği doyumunu elde edebileceğini düşünüyorsa o durum gerçekleşir. Fakat bireyler bu üç maddeye uymuyor ise ne kadar çabalasa da performans hedeflenen seviyede artış göstermeyecektir (Karaman, 2022).

2.4.2.3. Skinner’ın Davranışsal Koşullanma Kuramı

Skinner’ın bu kuramında bir deney üzerinden hareket edilmiştir. Bu kuramın ana maddesi “davranışı değiştirmek ve geliştirmek” ana maddesinden oluşan öğrenme süreçlerinden bahsetmektedir. Bu süreçlerden birincisi klasik koşullanmadır. Pavlov bu koşullanmayı açıklayabilmek için köpek üzerinde bir deney gerçekleştirmiştir. İkincisi sonuçsal koşullanmadır. Bu koşullanmada ödül ve ceza ön plandadır (Karaman, 2022).

Şekil 2.2. Sonuçsal şartlandırma.

2.4.2.4. Adams'ın Eşitlik Kuramı

Bilişsel süreç odaklı kuram 1963 yılında Stacey Adams tarafından ortaya atılmıştır. Bu teoride girdi ve çıktı olmak üzere iki ana faktör bulunmaktadır. Girdiye örnek olarak çaba, hazır bulunuşluk ve yetenek olarak verilebilir. Çıktı ise elde edilen sonuçtur. Eğer girdileri tamam olduktan sonra çıktı beklenen seviyedeysen girdi ve çıktı arasında eşitsizlik varsa ya da aynı işi yapan diğer fertlerle arada bir eşitsizlik durumu var ise motivasyonda düşüş meydana gelecektir. Eğer kişinin kendisi doyum sağladıysa yani başarılı olduğunu düşünüyorsa yüksek motivasyona sahiptir diyebiliriz (Karaman, 2022).

2.4.2.5. Locke'nin Amaç Teorisi

Süreç kuramlarının son kuramı olan bu kuramda amacın seviyesi ile motivasyon doğru orantılıdır. Birey hedefleri ne kadar yükseğe koyar ise erişilme şansı ne kadar zor olursa motivasyon ve başarıma güdüsü de o kadar çok olacaktır. Zor ve erişilebilirliği az olan hedefler koyan bireyler genelde yüksek performans göstermektedirler (Erdem, 1998).

2.5. Başarı Motivasyonu

Başarı motivasyonu literatürde farklı şekillerde tanımlanmaktadır. Kimi yaklaşımlar bu kavramı; bir işi yetkin bir biçimde tamamlama, mükemmelliğe ulaşma, zorlukları aşma ve başkalarından daha iyi performans gösterme çabası olarak ele almaktadır. Diğer tanımlarda ise, başarı motivasyonu; başarısızlığa karşı direnç gösterme ve belirli bir hedefe ulaşmak için yoğun çaba sarf etme eğilimi şeklinde açıklanmaktadır. Her ne kadar başarı motivasyonu bireyin içsel bir yönelimi gibi görünse de çevresel etkenler ve dışsal uyarıcılar da bu süreci önemli ölçüde etkileyebilmektedir (Aydoğdu ve ark., 2017).

Başarı motivasyonu bireylerin katılma nedenini ne kadar çabaladığını ve ne kadar uzun sürede başardığını ortaya çıkardığını söyleyebiliriz (Özgün ve ark., 2017). Spor içerisindeki rekabetin ve yüksek mücadele seviyesinin başarı

motivasyonundan etkilendiği ve başarı motivasyonunun sonucunda ortaya çıktığı düşünölmektedir (Özgün ve ark., 2017).

2.5.1. Sporda Başarı Motivasyonu

Sporda başarı motivasyonunu etkileyen birden fazla faktör bulunmaktadır. Bu faktörleri örnekleyecek olursak yaptığı sporu severek yapması, aile desteği, antrenör tutumu, daha önce elde edilen zaferler, akademik başarıları gibi daha birçok örnek sayabiliriz. Literatür taramalarını incelediğimizde sporda başarı motivasyonun 3 alt boyuttan oluştüğünü söyleyebiliriz. Bunlarda ilki Başarıya yaklaşma eğilimi; bu eğilim sporcunun daha önce elde ettiği zaferi, başarıyı yani daha önce ulaştığı doyumunu tekrar yaşama isteği olarak açıklayabiliriz. İkinci boyut ise Başarısızlıktan kaçma eğilimi; bu eğilim ise sporcunun daha önce elde etmediği ne olduğunu bilmediği doyumunu veya zaferi yapmak istememesi ve ondan kaçınmasıdır (Burul, 2023). En son alt boyumuz ise Güç gösterme eğilimi; bu son alt boyumuz ise ferdin istediği seviyeye gelene kadar veya doyumunu elde edene kadar kendi performansını maksimum seviyeye çıkarması veya zorluklar karşısında direnç göstermesidir (Burul, 2023).

2.6. Yaşam Doyumu

Bireylerin yaşadığı hayattan yaşadığı haz ve elde ettiği durumlardan duyduğu haz ve memnuniyet olarak nitelendirilebilir. Bu doyum iş doyumunu, aşk doyumunu gibi birçok özel olan doyumun en kapsamlı ve en genel durumudur. Bu doyum hayatın bir anlamıdır ve yaşantılara karşı verilen bir psikolojik tepkidir (Keser, 2005). Yaşam doyumunu kısaca tanım olarak açıklayacak olursa bireyin bulunduğu durum ve gelecekte hedef belirlediği konumu karşılaştırdığında ortaya konulan fikridir. Doyum kavramını tek başına düşünöldüğünde “ beklenti, ihtiyaç, istek ve arzuların tatmin edilmesi” anlamlarını taşımaktadır (Subaşı, 2021). Yaşam doyumunu kavram tanım olarak ele alan ilk kişiler Neugarten, Havighurst ve Tobin (1961)'dir. Doyumda hedefler ve bulunulan konum ne kadar çok yakın ve uyumlu ise yaşam doyumunu da o kadar çoktur. Bireyin yaşamını bir bütün olarak ele alınmaktadır. Yaşam doyumunu

yüksek olan bireylerin genel olarak mutlu ve sorunsuz bireyler olduğu tespit edilmiştir. Daha önce yapılan araştırmalarda yaşam doyumunun çeşitli faktörlerden etkilendiği ön plana çıkmıştır. Kişilerin yaşamlarını ve motivasyon düzeylerini etkileyen faktörler arasında; sosyo-demografik yapı, medeni durum, kültürel ve dini değerler, sağlık koşulları, çalışma hayatı, sosyal destek sistemleri ve ekonomik olanaklar gibi çok sayıda değişken yer almaktadır (Kaba ve ark., 2017).

2.7. Sportif Yaşam Doyumu

Sportif yaşam doyumunu, bireyin spor temelli yaşam deneyimlerini öznel bir bakış açısıyla değerlendirmesi sonucu ortaya çıkan genel tatmin düzeyini ifade eder. Bu kavram, spora ilişkin tüm yönlerin olumlu olarak algılanmasıyla birlikte; bireyin sportif yaşantısından haz, mutluluk ve doyum elde etmesini kapsar. Aynı zamanda, kişinin kendi değer ve beklentileri doğrultusunda sportif yaşam koşullarını, ihtiyaçlarını ve arzularını nasıl algıladığı da sportif yaşam doyumunun belirleyici unsurlarındandır (Somoğlu ve Cihan, 2022). Sporun bireylere kazandırdıkları sadece fiziksel gelişimle sınırlı değildir. Spor, bireylere sosyal, ruhsal ve fiziksel açıdan kazanımlar sağlamaktadır (Han, 2024). Sportif yaşam memnuniyeti, bireyin sporla ilişkili deneyimlerini kendi beklenti ve ihtiyaçları doğrultusunda olumlu değerlendirmesiyle oluşan tatmin duygusudur. Bu kavram; spordan keyif alma, mutluluk duyma ve kişisel kriterlere göre yaşam koşullarını algılama gibi unsurları içerir (Somoğlu ve Cihan, 2022). Sportif yaşam doyumunu, bireylerin spor özgeçmişlerinden ve spor kavramı ile ilgili etmenlerden duyduğu haz, memnuniyet ve tatmin olma duygusudur. Bireylerin spora olan ilgisi arttıkça sportif yaşam doyumunu da artmaktadır. Sportif yaşam doyumunu bireylerin hedeflerine ulaşması ve bu hedeflere ulaşırken duyduğu haz ve memnuniyet duygularını ifade etmektedir. Sportif yaşam doyumunu, yaşam doyumunu kavramının spor alanı ile sınırlı olan alt başlığı olduğunu söyleyebiliriz.

3.GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Yürütülen bu çalışma kapsamında, amatör liglerde yer alan futbolcuların spora özgü başarı motivasyonu düzeylerinin sportif yaşam doyumu üzerindeki etkisini incelemek ve bu değişkenleri çeşitli demografik özellikler açısından karşılaştırmak için bu çalışma kapsamında, nicel araştırma yöntemleri arasında yer alan ilişkisel tarama deseni kullanılmıştır". Tarama modeli; geçmişte meydana gelen ya da hâlihazırda varlığını sürdüren bir durumu mevcut hâliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma desenlerinden biridir (Karadağ, 2023). Bu model, bireylerde öğrenmenin gerçekleşmesi ve istenilen davranışların geliştirilmesi amacıyla uygulanan süreçlerin incelenmesinde de kullanılmaktadır. Genel tarama modeli, çok sayıda bireyden oluşan bir evrende, evrenin tamamına ya da onu temsil etme niteliğine sahip bir örneklem grubuna dayalı olarak veri toplanmasını sağlayan ve bu veriler aracılığıyla evrene yönelik genellemelere ulaşmayı hedefleyen bir araştırma yaklaşımıdır. (Öte yandan, ilişkisel tarama modeli, iki veya daha fazla değişken arasındaki birlikte değişim durumunu belirlemeye yönelik bir yaklaşımdır. Bu modelde, değişkenler arasındaki anlamlı ilişkilerin varlığı, varsa bu ilişkilerin yönü ve gücü belirlenmeye çalışılmaktadır (Karadağ, 2023)).

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Bu araştırmanın evrenini, Türkiye Futbol Federasyonu'na bağlı olarak Balıkesir ilinde Süper Amatör ve 1. Amatör liglerinde faaliyet gösteren yaklaşık 1200 amatör futbolcu oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise aynı liglerde yer alan ve çalışmaya katılmayı kabul eden 311 amatör lisanslı futbolcu oluşturmaktadır. Çalışmaya katılacak sporculara, Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu (BGOF) sunulmuş ve onayları alınarak araştırmaya dâhil edilmiştir.

Semenova ve arkadaşları (2020), evren büyüklüğü 1 milyon ve üzeri olan araştırmalarda 384 kişilik bir örneklem büyüklüğünün yeterli olduğunu ifade etmektedir. Öte yandan, Comrey ve Lee (2013), örneklem büyüklüğüne ilişkin

yaptıkları değerlendirmelerde; 100 kişilik bir örnekleme yetersiz, yaklaşık 200 kişilik örnekleme orta düzeyde, 300 kişilik örnekleme iyi ve 500'ün üzerindeki örnekleme büyüklüklerini ise çok iyi düzeyde olarak sınıflandırmışlardır. Bu bağlamda, yürütülen çalışmada elde edilen 311 kişilik örnekleme büyüklüğü hem sayısal açıdan yeterli görülmekte hem de çalışma evrenini temsil etme açısından uygun kabul edilmektedir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Çalışma kapsamında, araştırmacı tarafından hazırlanan demografik bilgi formunda; yaş, cinsiyet, eğitim durumu, lisanslı futbol oynama süresi ve profesyonel futbol geçmişi gibi değişkenler yer almaktadır. Araştırmada, demografik bilgi formu ile birlikte Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeği (SÖBMÖ) ve Sportif Yaşam Doyumu Ölçeği (SYDÖ) kullanılmıştır.

3.3.1. Spora Özgü Başarı Motivasyon Ölçeği (SÖBMÖ)

Willis (1980)'in geliştirdiği Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeği (SÖBMÖ), bireylerin spora katılım nedenlerini ve spora yönelik kişisel motivasyon düzeylerini ölçmeyi amaçlamaktadır. Ölçek, üç alt boyuttan oluşmaktadır: Başarılı Yaklaşım Güdüsü (BYG), Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü (BKG) ve Güç Gösterme Güdüsü (GGG). Toplam 40 maddeden oluşan ölçeğin alt boyutlara göre madde dağılımı şu şekildedir: BYG 17 madde, BKG 11 madde ve GGG 12 madde. Ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik çalışması, 50 kadın voleybolcu üzerinde gerçekleştirilmiş ve psikometrik özellikleri incelenmiştir. Ölçeğin Türkçe uyarlaması, Tiryaki ve Gödelek (1997) tarafından gerçekleştirilmiştir. Yapılan analizler sonucunda, alt boyutlara ait Cronbach's Alpha güvenilirlik katsayıları şu şekilde belirlenmiştir: GGG için $\alpha = 0.81$, BYG için $\alpha = 0.82$ ve BKG için $\alpha = 0.80$. Bu çalışmada ise ölçeğin genel güvenilirlik katsayısı $\alpha = 0,83$ olarak bulunmuştur. Ölçekte yer alan maddeler, katılımcılar tarafından “hiçbir zaman”, “çok az”, “bazen”, “oldukça fazla” ve “her zaman” olmak üzere beşli Likert tipi bir derecelendirme ölçeğiyle yanıtlanmaktadır (Tiryaki, 1997). SÖBMÖ'den elde edilen veriler, bütünsel olarak değerlendirilmekte ve

bireylerin spora özgü başarı motivasyon düzeyleri alt boyutlar üzerinden analiz edilmektedir. SÖBMÖ alt boyutlarına ilişkin normallik dağılımı incelendiğinde, çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerleri sırasıyla şu şekilde hesaplanmıştır: GGG'nin çarpıklığı 0.050 iken basıklığı 0.652; BYG'nin çarpıklığı 0.087 iken basıklığı 0.959; BKG'nin çarpıklığı 0.161 iken basıklığı ise 0.258 olarak hesaplanmıştır.

3.3.2. Sportif Yaşam Doyumu Ölçeği

Bu araştırmada bireylerin sportif yaşamlarındaki doyum düzeylerini belirlemek amacıyla Diener, Emmons, Larsen ve Griffin (1985) tarafından geliştirilen Yaşam Doyumu Ölçeği (Satisfaction With Life Scale- SWLS) kullanılmıştır. Ölçek, spor bağlamına uyarlanarak Mangan (2018) tarafından Sportif Yaşam Doyumu Ölçeği olarak revize edilmiştir. Ölçek, 7 dereceli Likert tipi bir yapıdadır ve toplam 5 maddeden oluşmaktadır. Katılımcılar, her bir maddeye ilişkin düşüncelerini şu seçenekler doğrultusunda belirtmektedir: (1) Kesinlikle Katılmıyorum, (2) Katılmıyorum, (3) Kısmen Katılmıyorum, (4) Kararsızım, (5) Kısmen Katılıyorum, (6) Katılıyorum, (7) Kesinlikle Katılıyorum. Bu ölçekten alınabilecek toplam puan 5 ile 35 arasında değişmektedir. Ölçekte ters madde bulunmamaktadır. Elde edilen yüksek puanlar, bireyin sportif yaşamına ilişkin doyum düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçeğin Türkçeye uyarlaması, Cihan ve Somoğlu (2022) tarafından gerçekleştirilmiştir. Mevcut çalışmada, ölçeğin iç tutarlılık düzeyi yüksek bulunmuş olup, Cronbach's Alpha (α) güvenirlik katsayısı 0,85 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin daha önce Türkiye'de yapılmış araştırmalarda kullanılmadığı ve bu çalışmanın ölçeğin Türk örneğine uygulandığı ilk çalışmalardan biri olduğu değerlendirilmektedir.

3.4. Verilerin Toplanması

Verilerin toplanabilmesi amacıyla çevrimiçi anket yöntemi kullanılmıştır. Anketler internet üzerinden Balıkesir ilinde amatör liglerde mücadele eden

futbolculara ulaştırılmıştır. Veri toplama sürecinde toplam 361 veri toplanmış, ancak veri setini bozan veriler ayıklanarak analiz için uygun hale getirilen 311 veri üzerinden çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Amatör futbolcuların çalışmaya katılımı gönüllülük esasına dayalı olup, Balıkesir Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Klinik Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu'ndan etik onay (EK-1) alınmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Bu alışma sürecinde, çevrim içi veri tabanları aracılığıyla 361 amatör futbolcuya aynı form içerisinde iki farklı ölçek uygulanmıştır. Bu ölçeklerden ilki, üç alt boyuttan oluşan, 40 maddelik ve 5'li Likert tipi derecelendirme sistemi kullanılan Spora zg Başarı Motivasyonu leği; diğeri ise 5 maddelik ve 7'li Likert tipi derecelendirme sistemine sahip Sportif Yaşam Doyumu leği'dir. Katılımcılardan evrim içi ortamda elde edilen veriler, Statistical Package for the Social Sciences 27.0 (SPSS 27.0) programına aktarılmış ve veri seti üzerinde gerekli kontroller gerçekleştirilmiştir. Bu kontroller sonucunda, hatalı veya aykırı değer içerdiği tespit edilen 50 katılımcının verileri analiz dışında bırakılmıştır. Kalan veriler üzerinde, frekans dağılımları, aritmetik ortalamalar ve standart sapmalar gibi betimleyici istatistiksel analizler gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların spora özgü başarı motivasyonu düzeyleri, demografik ve sportif özellikleri doğrultusundan incelenmiş ve elde edilen bulgular tablo halinde sunulmuştur. Araştırmanın ikinci aşamasında ise normallik analizleri gerçekleştirilmiş; verilerin normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir. İstatistiksel analiz sürecinde, ortalamaların karşılaştırılmasında normallik ve varyans homojenliği koşullarının sağlandığı durumlarda tek yönlü varyans analizi (ANOVA), bu koşulların sağlanmadığı durumlarda ise Tukey ve Howel testleri kullanılmıştır. Ayrıca, Spora zg Başarı Motivasyonu leği'nin alt boyutları ile Sportif Yaşam Doyumu leği arasındaki ilişki düzeyi, yönü ve anlamlılığı ile bu değişkenlerin birbirleri üzerindeki etkilerini belirlemek amacıyla korelasyon ve regresyon analizleri gerçekleştirilmiştir.

4. BULGULAR

Araştırmanın dördüncü bölümü olan bulgular kısmında, çalışmaya katılan amatör futbolculara ait demografik bilgiler, frekanslar ve Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeği (SÖBMÖ) ile Sportif Yaşam Doyumu Ölçeği (SYDÖ) üzerinden elde edilen verilere ilişkin analizler sunulmaktadır.

Tablo 4.1. Katılımcılara ait demografik özellikler.

PROFESYONEL FUTBOL GEÇMİŞİNİZ VAR MI?	KAÇ YILDIR LİSANSLI FUTBOL OYNUYORSUNUZ?	EĞİTİM DÜZEYLERİ									
		YAŞ GRUPLARI	LİSE		ÖN LİSANS		LİSANS		YÜKSEK LİSANS		
			KİŞİ SAYISI	%	KİŞİ SAYISI	%	KİŞİ SAYISI	%	KİŞİ SAYISI	%	
VAR	1-3 YIL	18-24	2	50,00	-	-	2	50,00	-	-	
		25-31	2	40,00	1	20,00	2	40,00	-	-	
		32 <	1	50,00	1	50,00	-	-	-	-	
	4-6 YIL	18-24	3	100	-	-	-	-	-	-	
		25-31	1	50,00	-	-	1	50,00	-	-	
		32 <	-	-	-	-	-	-	-	-	
	7-9 YIL	18-24	-	-	-	-	1	100	-	-	
		25-31	-	-	-	-	1	50,00	1	50,00	
		32 <	-	-	-	-	-	-	-	-	
	10 YIL VE ÜZERİ	18-24	1	14,29	1	14,29	4	57,14	1	14,29	
		25-31	2	66,67	-	-	-	-	1	33,33	
		32 <	1	11,11	2	22,22	5	55,56	1	11,11	
	TOPLAM			13		5		16		4	
	YOK	1-3 YIL	18-24	31	67,39	7	15,22	8	17,39	-	-
			25-31	11	52,38	5	23,81	4	19,05	1	4,76
32 <			3	27,27	1	9,09	6	54,55	1	9,09	
4-6 YIL		18-24	45	78,95	7	12,28	5	8,77	-	-	
		25-31	1	20,00	3	60,00	1	20,00	-	-	
		32 <	1	25,00	-	-	-	-	3	75,00	
7-9 YIL		18-24	19	59,38	4	12,50	9	28,13	-	-	
		25-31	2	29,57	-	-	4	57,14	1	14,29	
		32 <	-	-	-	-	1	100	-	-	
10 YIL VE ÜZERİ		18-24	11	36,67	4	13,33	15	50,00	-	-	
		25-31	9	32,14	4	14,29	14	50,00	1	3,57	
		32 <	12	38,71	3	9,68	14	45,16	2	6,45	
TOPLAM			145		38		81		9		

Amatör liglerde mücadele eden futbolcuların spora özgü başarı motivasyon düzeylerinin, sportif yaşam doyumuna etkisinin incelenmesi amacıyla uygulanan anket internet üzerinden 361 kişi ile gerçekleştirilmiş, uç değer oluşturan ve geçersiz cevaplanan 50 form iptal edilmiştir. Katılımcıların demografik ve sportif özellikleri ile ilgili analizler Tablo 4.1’de gösterilmiştir. Tablo incelendiğinde;

Katılımcıların içerisinde profesyonel futbol geçmişi olan; 1- 3 yıl arasında lisanslı futbol oynayan; 18 -24 yaş grubunda olan 2 kişi lise, 2 kişi lisans, 25 – 31 yaş grubunda 2 kişi lise, 1 kişi ön lisans, 2 kişi lisans, 32 ve üzeri yaş grubunda ise 1 kişi lise, 1 kişi ön lisans mezunudur. 4- 6 yıl arasında lisanslı futbol oynayan; 18 – 24 yaş grubunda 3 kişi lise, 25 – 31 yaş grubunda 1 kişi lise, 1 kişi lisans mezunudur. 7- 9 yıl arasında lisanslı futbol oynayan; 18 – 24 yaş grubunda 1 kişi lisans, 25-31 yaş grubunda 1 kişi lisans, 1 kişi lisans üstü mezunudur. 10 Yıl ve Üzeri lisanslı futbol oynayan; 18 – 24 yaş grubunda 1 kişi lise, 1 kişi ön lisans, 4 kişi lisans, 1 kişi lisans üstü, 25- 31 yaş grubunda 2 kişi lise, 1 kişi yüksek lisans mezunudur. 32 ve üzeri yaş grubunda ise 1 kişi lise, 2 kişi ön lisans, 5 kişi lisans, 1 kişi lisans üstü mezunudur. Katılımcıların içerisinde profesyonel futbol geçmişi olmayan; 1 – 3 yıl arasında lisanslı futbol oynayan; 18 -24 yaş grubunda; 31 kişi lise, 7 kişi ön lisans, 8 kişi lisans, 25 – 31 yaş grubunda; 11 kişi lise, 5 kişi ön lisans, 4 kişi lisans, 1 kişi yüksek lisans, 32 ve üzeri yaş grubunda ise 3 kişi lise, 1 kişi ön lisans, 6 kişi lisans, 1 kişi lisans üstü mezunudur. 4 – 6 yıl arasında lisanslı futbol oynayan; 18 – 24 yaş grubunda 45 kişi lise, 7 kişi ön lisans, 5 kişi lisans, 25 – 31 yaş grubunda 1 kişi lise, 3 kişi ön lisans, 1 kişi lisans, 32 ve üzeri yaş grubunda ise 1 kişi lise, 3 kişi yüksek lisans mezunudur. 7 – 9 yıl arasında lisanslı futbol oynayan; 18 – 24 yaş grubunda 19 kişi lise, 4 kişi ön lisans, 9 kişi lisans, 25 – 31 yaş grubunda 2 kişi lise, 4 kişi lisans, 1 kişi yüksek lisans, 32 ve üzeri yaş grubunda ise 1 kişi lisans mezunudur. 10 Yıl ve Üzeri lisanslı futbol oynayan; 18 – 24 yaş grubunda 11 kişi lise, 4 kişi ön lisans, 15 kişi lisans, 25 – 31 yaş grubunda 9 kişi lise, 4 kişi ön lisans, 14 kişi lisans, 1 kişi yüksek lisans mezunudur. 32 ve üzeri yaş grubunda ise 12 kişi lise, 3 kişi ön lisans, 14 kişi lisans, 2 kişi yüksek lisans mezunudur. Parametrik test kullanmak için kontrol edilmesi gereken varsayımlar; Veriler normal dağılıma uygunluk göstermeli, grup varyansları eşit olmalı, verilerin aralık ya da oransal ölçekle ölçümlenmiş olmasıdır.

Tablo 4.2. Alt boyutlara ait tanımlayıcı istatistikler.

	N	Mean	Std. Deviation	Çarpıklık	Basıklık
GGG_ORT	311	3,6005	0,61297	0,050	-0,652
BYG_ORT	311	3,3166	0,51740	0,087	0,959
BKG_ORT	311	3,3169	0,61510	0,161	0,258
SYD_ORT	311	4,7119	1,40967	-0,478	-0,222

Tablo 4.3. Katılımcıların güç gösterme güdüsünden aldıkları ortalama puanın, yaş grupları değişkenine göre karşılaştırılması.

Alt Boyut	Yaş Grupları	N	Ort.	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
Güç Gösterme Güdüsü	18 – 24 (1)	180	3,54	G. Arası	1,669	2	0,835	2,239	0,108
	25 – 31 (2)	73	3,65	G. İçi	114,809	308	0,373		
	32 ve Üzeri	58	3,72	Toplam	116,478	310			

Başarı Motivasyonu Durum ölçeği alt boyutlarından birisi olan Güç Gösterme Güdüsü değişkeninin yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan One-Way ANOVA testi sonuçları Tablo 4.3'te verilmiştir. Analiz sonucunda $F=2,239$; $p>0,05$ değerleri elde edilmiştir. Olasılık değerinin 0,05 ten büyük olması Güç Gösterme Güdüsü ile yaş grupları ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı sonucunu göstermiştir.

Tablo 4.4. Katılımcıların başarılı yaklaşım güdüsünden aldıkları ortalama puanın, yaş grupları değişkenine göre karşılaştırılması.

Alt Boyut	Yaş Grupları	N	Ort.	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
Başarılı Yaklaşım Güdüsü	18 – 24 (1)	180	3,36	G. Arası	0,864	2	0,432	1,619	0,200
	25 – 31 (2)	73	3,27	G. İçi	82,124	308	0,267		
	32 ve Üzeri	58	3,24	Toplam	82,988	310			

Başarı Motivasyonu Durum ölçeği alt boyutlarından birisi olan Başarılı Yaklaşım Güdüsü değişkeninin yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan One-Way ANOVA testi sonuçları Tablo 4.4'te verilmiştir. Analiz sonucunda $F=1,619$; $p>0,05$ değerleri elde edilmiştir. Olasılık değerinin 0,05 ten büyük olması Başarılı Yaklaşım Güdüsü ile yaş grupları ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı sonucunu göstermiştir.

Tablo 4.5. Katılımcıların başarısızlıktan kaçınma güdüsünden aldıkları ortalama puanın, yaş grupları değişkenine göre karşılaştırılması.

Alt Boyut	Yaş Grupları	N	Ort.	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü	18 – 24 (1)	180	3,35	G. Arası	0,619	2	0,309	0,817	0,443
	25 – 31 (2)	73	3,26	G. İçi	116,668	308	0,379		
	32 ve Üzeri	58	3,28	Toplam	117,287	310			

Başarı Motivasyonu Durum ölçeği faktörlerinden birisi olan Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü değişkeninin yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan One-Way ANOVA testi sonuçları Tablo 4.5'te verilmiştir. Analiz sonucunda $F=0,817$; $p>0,05$ değerleri elde edilmiştir. Olasılık değerinin 0,05 ten büyük olması Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü ile yaş grupları ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı sonucunu göstermiştir.

Tablo 4.6. Katılımcıların spora özgü başarı motivasyonundan aldıkları toplam puanın, yaş değişkenine göre karşılaştırılması.

	Kareler Toplamı	df	Ortalama Kare	F	P
Gruplar Arası	0,069	2	0,034	0,153	0,858
Grup İçi	68,933	308	0,224		
Toplam	69,002	310			

Spora özgü başarı motivasyonu toplam puanları ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan One-Way ANOVA testi sonuçları Tablo 4.6.'da verilmiştir. Analiz sonucunda $F=0,153$; $p>0,05$ değerleri elde edilmiştir. Olasılık değerinin 0,05 ten büyük olması spora özgü başarı motivasyonu toplam puan ile yaş arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı sonucunu göstermiştir.

Tablo 4.7. Katılımcıların güç gösterme güdüsünden aldıkları ortalama puanın, eğitim düzeyleri değişkenine göre karşılaştırılması.

Alt Boyut	Eğitim	N	Ortalama	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P
Güç Gösterme Güdüsü	Lise (1)	158	3,55	G. Arası	2,391	3	0,797	2,145	0,095
	Ön Lisans (2)	43	3,70	G. İçi	114,087	307	0,372		
	Lisans (3)	97	3,68	Toplam	116,478	310			
	Lisansüstü (4)	13	3,33						

Başarı Motivasyonu Durum ölçeği faktörlerinden birisi olan Güç Gösterme Güdüsü ölçek ortalamaları ile eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan One-Way ANOVA testi sonuçları Tablo 4.7.'de verilmiştir. Analiz sonucunda $F=2,145$; $p>0,05$ değerleri elde edilmiştir. Olasılık değerinin 0,05 ten büyük olması Güç Gösterme Güdüsü ile eğitim düzeyleri ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı sonucunu göstermiştir.

Tablo 4.8. Katılımcıların başarılı yaklaşım güdüsünden aldıkları ortalama puanın, eğitim düzeyleri değişkenine göre karşılaştırılması Anova test sonuçları.

	Kareler Toplamı	df	Ortalama Kare	F	P
Gruplar Arası	2,840	3	0,947	3,626	0,013
Grup İçi	80,148	307	0,261		
Toplam	82,988	310			

Başarı Motivasyonu Durum ölçeği faktörlerinden birisi olan Başarılı Yaklaşım Güdüsü değişkeninin eğitim düzeylerine göre anlamlı bir farklılık gösterip

göstermediğini belirlemek için yapılan One-Way ANOVA testi sonucunda $F=3,626$; $p<0.05$ değerleri elde edilmiştir. P olasılık değerinin 0,05 ten küçük olması Başarılı Yaklaşım Güdüsü ile en az eğitim düzeyi ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu sonucunu göstermiştir.

Tablo 4.9. Katılımcıların başarılı yaklaşım güdüsünden aldıkları ortalama puanın, eğitim düzeyleri değişkenine göre karşılaştırılması.

Başarılı Yaklaşım Güdüsü – Eğitim Düzeyi						
Tukey						
(I) Eğitim	(J) Eğitim	Ortalama Farkları (I-J)	Std. Hata	Sig.	95% Güven Aralığı	
					Alt Sınır	Üst Sınır
Lisansüstü	Lise	-0,34956	0,147	0,085	-0,7304	0,0313
	Ön Lisans	-0,50868	0,162	0,010	-0,9264	-0,0909
	Lisans	-0,30732	0,151	0,177	-0,6971	0,0825

Hangi eğitim durumuyla bir farklılığın olduğunu belirlemek için Post Hoc Tukey testi yapılmış olup Tablo 4.9’da gösterilmiştir. Test sonucuna göre “Lisansüstü” mezunları ile “Ön Lisans” mezunlarının Başarılı Yaklaşım Güdüsü ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu, Ön Lisans mezunlarına ait ortalamanın daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

Tablo 4.10. Katılımcıların başarısızlıktan kaçınma güdüsünden aldıkları ortalama puanın, eğitim düzeyleri değişkenine göre karşılaştırılması.

Alt Boyut	Eğitim	N	Ortalama	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P
Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü	Lise (1)	158	3,27	G. Arası	1,963	3	0,654	1,742	0,158
	Ön Lisans (2)	43	3,42	G. İçi	115,324	307	0,376		
	Lisans (3)	97	3,38	Toplam	117,287	310			
	Lisansüstü (4)	13	3,10						

Başarı Motivasyonu Durum ölçeği faktörlerinden birisi olan Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü ölçek ortalamaları ile eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan One-Way ANOVA testi sonuçları Tablo 4.10 'da verilmiştir. Analiz sonucunda $F=1,742$; $p>0,05$ değerleri elde edilmiştir. Olasılık değerinin 0,05 ten büyük olması Güç Gösterme Güdüsü ile eğitim düzeyleri ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı sonucunu göstermiştir.

Tablo 4.11. Katılımcıların spora özgü başarı motivasyonundan aldıkları toplam puanın, eğitim değişkenine göre karşılaştırılması.

	Kareler Toplamı	df	Ortalama Kare	F	P
Gruplar Arası	1,980	3	0,660	3,023	0,030
Grup İçi	67,022	307	0,218		
Toplam	69,002	310			

Spora özgü başarı motivasyonu ölçeği toplam puanları ile eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan One-Way ANOVA testi sonuçları Tablo 4.11 'de verilmiştir. Analiz sonucunda $F=3,023$; $p<0,05$ değerleri elde edilmiştir. Olasılık değerinin 0,05 ten küçük olması başarı motivasyonu toplam puan ile eğitim düzeyleri ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu sonucunu göstermiştir.

Tablo 4.12. Katılımcıların güç gösterme güdüsünden aldıkları ortalama puanın, lisanslı yıl değişkenine göre karşılaştırılması Anova test sonuçları.

	Kareler Toplamı	df	Ortalama Kare	F	P
Gruplar Arası	8,357	3	2,786	7,909	0,000
Grup İçi	108,121	307	0,352		
Toplam	116,478	310			

Başarı Motivasyonu Durum ölçeği faktörlerinden birisi olan Güç Gösterme

Güdüsünün, lisanslı futbol oynama yılına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan One-Way ANOVA testi analiz sonucunda $F=7,909$; $p<0.05$ değerleri elde edilmiştir. P olasılık değerinin 0,05 ten küçük olması Güç Gösterme Güdüsü ile en az bir lisanslı futbol oynama yılı ile ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu sonucunu göstermiştir.

Tablo 4.13. Katılımcıların güç gösterme güdüsünden aldıkları ortalama puanın, lisanslı futbol oynama yılı değişkenine göre karşılaştırılması.

Güç Gösterme Güdüsü – Lisanslı Futbol Oynama Yılı		Tukey					
(I) Yıl	(J) Yıl	Ortalama Farkları (I-J)	Std. Hata	Sig.	95% Güven Aralığı		
					Alt Sınır	Üst Sınır	
	1 – 3 Yıl	0,36654	0,08496	<0,001	0,1471	0,5860	
10 Yıl ve Üzeri	4 – 6 Yıl	0,34131	0,09067	0,001	0,1071	0,5755	
	7 – 9 Yıl	0,28377	0,10701	0,042	0,0073	0,5602	

Hangi aralıkta olduğunu belirlemek için Post Hoc Tukey testi yapılmış olup Tablo 4.13'te gösterilmiştir. Test sonucuna göre “10 Yıl ve Üzeri” lisanslı oyuncuların “1 – 3 Yıl”, “4 – 6 Yıl” ve “7 – 9 Yıl” lisanslı oyunculara göre Güç Gösterme güdülerinin daha fazla olduğu sonucuna varılmıştır. Sonraki lisanslı yıllar sırasıyla “1 – 3 Yıl”, “4 – 6 Yıl” ve “7 – 9 Yıl” olmaktadır.

Tablo 4.14. Katılımcıların başarılı yaklaşım güdüsünden aldıkları ortalama puanın, lisanslı futbol oynama yılı değişkenine göre karşılaştırılması.

Alt Boyut	Yıl	N	Ortalama	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P
Başarılı Yaklaşım Güdüsü	1 - 3 Yıl (1)	89	3,24	Grp.Arasi	1,214	3	0,405	1,519	0,210
	4 - 6 Yıl (2)	71	3,42	Grp. İçi	81,774	307	0,266		
	7 - 9 Yıl (3)	43	3,30	Toplam	82,988	310			
	10 Yıl ve Üzeri (4)	108	3,31						

Başarı Motivasyonu Durum ölçeği faktörlerinden birisi olan Başarılı Yaklaşım Güdüsü değişkeninin lisanslı futbol oynama yılına göre anlamlı bir farklılık gösterip

göstermediğini belirlemek için yapılan One-Way ANOVA testi sonuçları Tablo 4.14 'de verilmiştir. Analiz sonucunda $F=1,519$; $p>0.05$ değerleri elde edilmiştir. Olasılık değerinin 0,05 ten büyük olması Başarılı Yaklaşım Güdüsü ile lisanslı futbol oynama yılı ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı sonucunu göstermiştir.

Tablo 4.15. Katılımcıların başarısızlıktan kaçınma güdüsünden aldıkları ortalama puanın, lisanslı futbol oynama yılı değişkenine göre karşılaştırılması.

Alt Boyut	Yıl	N	Ortalama	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P
Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü	1- 3 Yıl (1)	89	3,24	Gruplar Arası	0,974	3	0,325		
	4 - 6 Yıl (2)	71	3,38	Gruplar İçi	116,313	307	0,379		
	7- 9 Yıl (3)	43	3,36	Toplam	117,287	310		0,857	0,464
	10 Yıl ve Üzeri (4)	108	3,32						

Başarı Motivasyonu Durum ölçeği faktörlerinden birisi olan Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü değişkeninin lisanslı futbol oynama yılına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan One-Way ANOVA testi sonuçları Tablo 4.15'te verilmiştir. Analiz sonucunda $F=0,857$; $p>0.05$ değerleri elde edilmiştir. P olasılık değerinin 0,05 ten büyük olması Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü ile lisanslı futbol oynama yılı ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı sonucunu göstermiştir.

Tablo 4.16. Katılımcıların spora özgü başarı motivasyonundan aldıkları toplam puanın, lisanslı futbol oynama yılı değişkenine göre karşılaştırılması.

	Kareler Toplamı	df	Ortalama Kare	F	P
Gruplar Arası	0,974	3	0,325		
Grup İçi	116,313	307	0,379	0,857	0,464
Toplam	117,287	310			

Spora özgü başarı motivasyonu toplam puanları ile lisanslı yıl değişkeni arasında anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan One-Way ANOVA testi sonuçları Tablo 4.16.'da verilmiştir. Analiz sonucunda $F=0,857$; $p>0,05$ değerleri elde edilmiştir. Olasılık değerinin 0,05 ten büyük olması spora özgü başarı motivasyonu toplam puan ile lisanslı yıl arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı sonucunu göstermiştir.

Tablo 4.17. Katılımcıların sportif yaşam doyumundan aldıkları ortalama puanın, yaş değişkenine göre karşılaştırılması.

Alt Boyut	Yaş Grupları	N	Ort.	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	P
Sportif Yaşam Doyumu	18 – 24 (1)	180	4,79	G. Arası	3,852	2	1,926	0,969	0,381
	25 – 31 (2)	73	4,67	G. İçi	612,174	308	1,988		
	32 ve Üzeri	58	4,50	Toplam	616,026	310			

Sportif Yaşam Doyumu ölçeğinin yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan One-Way ANOVA testi sonuçları Tablo 4.17'de verilmiştir. Analiz sonucunda $F=0,969$; $p>0,05$ değerleri elde edilmiştir. Olasılık değerinin 0,05 ten büyük olması Sportif Yaşam Doyumu ile yaş grupları ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı sonucunu göstermiştir.

Tablo 4.18. Katılımcıların sportif yaşam doyumundan aldıkları ortalama puanın, eğitim düzeylerine göre karşılaştırılması Anova test sonuçları.

	Kareler Toplamı	df	Ortalama kare	F	P
Gruplar Arası	18,039	3	6,013	3,087	0,028
Grup İçi	597,987	307	1,948		
Toplam	616,026	310			

Sportif yaşam doyumu ile eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan One-Way ANOVA testi analiz sonucunda $F=73,087$; $p<0.05$ değerleri elde edilmiştir (Tablo 4.18). P olasılık değerinin 0,05 ten küçük olması sportif yaşam doyumu ile en az bir eğitim düzeyi ile ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu sonucunu göstermiştir.

Tablo 4.19. Katılımcıların sportif yaşam doyumundan aldıkları ortalama puanın, eğitim düzeyi değişkenine göre karşılaştırılması.

Sportif Yaşam Doyumu – Eğitim Düzeyi Games-Howell						
(I) Eğitim	(J) Eğitim	Ortalama Farkları (I-J)	Std. Hata	Sig.	95% Güven Aralığı	
					Alt Sınır	Üst Sınır
Lisansüstü	Lise	-0,92191	0,311	0,043	-1,8195	- 0,0243
	Ön Lisans	-0,84007	0,371	0,132	-1,8548	0,1747
	Lisans	-0,50706	0,339	0,457	-1,4528	0,4386

Sportif Yaşam Doyumu ile Eğitim düzeyleri değişkenleri varyans homojenliği koşulunu (Levene's $F=4,617$, $p<0.05$) sağlamadığı için Games-Howell post hoc testi yapılmıştır. (Tablo 4.19). Test sonucu Sportif Yaşam Doyumu açısından en az bir eğitim düzeyi ortalamasından farklı olduğunu göstermektedir. Farklılık gösteren eğitim düzeylerini belirlemek için yapılan Post hoc testi sonrasında lise mezunlarının, lisans üstü mezunlara göre sportif yaşam doyumu ortalamasının daha fazla olduğu sonucuna varılmıştır.

Tablo 4.20. Katılımcıların sportif yaşam doyumundan aldıkları ortalama puanın, lisanslı futbol oynama yılı değişkenine göre karşılaştırılması.

Alt Boyut	Yıl	N	Ortalama	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P
Sportif Yaşam Doyumu	1- 3 Yıl (1)	89	4,86	G. Arası	14,030	3	4,677	2,385	0,069
	4- 6 Yıl (2)	71	4,96	G. İçi	601,996	307	1,961		
	7- 9 Yıl (3)	43	4,35	Toplam	616,026	310			
	10 Yıl ve Üzeri (4)	108	4,57						

Başarı Motivasyonu Durum ölçeği faktörlerinden birisi olan Başarılı Yaklaşım Güdüsü değişkeninin lisanslı futbol oynama yılına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan One-Way ANOVA testi sonuçları Tablo 4.20’te verilmiştir. Analiz sonucunda $F=2,385$; $p>0.05$ değerleri elde edilmiştir. Olasılık değerinin 0,05 ten büyük olması Başarılı Yaklaşım Güdüsü ile lisanslı futbol oynama yılı ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı sonucunu göstermiştir.

Tablo 4.21 Katılımcıların sportif yaşam doyumu ile başarı motivasyonu alt boyutlarının ilişkisi.

Sportif Yaşam Doyumu	Güç Gösterme Güdüsü	Başarılı Yaklaşım Güdüsü	Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü
Sportif Yaşam Doyumu	0,291*	0,332**	0,289*
Güç Gösterme Güdüsü		0,464**	0,411**
Başarılı Yaklaşım Güdüsü			0,655***
Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü			

Tablo 4.21’de verilen pearson korelasyon analizine göre ölçeğin alt boyutları arasında pozitif yönde, anlamlı ilişki olduğu görülmektedir. Sportif Yaşam Doyumu ile Güç Gösterme Güdüsü arasında pozitif yönde, zayıf düzeyde ($r=0.291$; $p<0.05$), Başarılı Yaklaşım Güdüsü ile arasında pozitif yönde, orta düzeyde ($r=0.332$; $p<0.05$), Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü ile arasında pozitif yönde, zayıf düzeyde ($r=0.289$; $p<0.05$) anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir.

Tablo 4.22. Katılımcıların başarı motivasyonu alt boyutlarının sportif yaşam doyumuna etkisi.

Bağımsız Değişken	Bağımlı Değişken	B	Std. Hata	(β)	t	P	R	A_R ²	F	p
Güç Gösterme Güdüsü	Sportif Yaşam Doyumu	0,373	0,139	0,162	2,676	0,008	0,373	0,131	16,584	<0,001
Başarılı Yaklaşım Güdüsü		0,531	0,199	0,195	2,667	0,008				
Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü		0,218	0,163	0,095	1,338	0,182				

Anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olduğu için kurulan regresyon modeli anlamlıdır. İlişkinin yordanmasına yönelik yapılan regresyon analiz sonuçlarına göre; Güç Gösterme ve Başarılı Yaklaşım Güdülerinin Sportif Yaşam Doyumu üzerinde etkisi olduğu gözlenmektedir (Tablo 4.22).

Tablo 4.23. Regresyon modeli.

Model	R	R Kare	Düzeltilmiş R Kare	Tahminin Standart Hatası
1	0,373 ^a	0,139	0,131	0,314

Modelin açıklama gücü olarak ifade edilen Düzeltilmiş R^2 değeri; 0.131 olarak hesaplanmıştır ($R=0,373$; $A\_R^2=0,131$; $p < 0.05$). Bu değer Sportif Yaşam Doyumu değişkeninin (varyansının) %13,1'inin modeldeki bağımsız değişkenler (Güç Gösterme Güdüsü, Başarılı Yaklaşım Güdüsüne ilişkin kullanıcı bilgisi) tarafından açıklandığını göstermektedir. Regresyon modeline dahil edilen bağımsız değişken (β) katsayıları (Güç Gösterme Güdüsü) 0.162, (Başarılı Yaklaşım Güdüsü) 0.195 ve p değeri 0,05'ten küçük olduğu için Sportif Yaşam Doyumu üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptirler. Ayrıca ölçeklerde iki farklı ölçme yöntemi uygulandığı için (5'li ve 7'li Likert) (β) katsayıları referans olarak alınmış olup Sportif Yaşam Doyumu üzerinde Güç Gösterme Güdüsündeki bir standart sapmalık değişimin 16,2, Başarılı Yaklaşım Güdüsündeki bir standart sapmalık değişimin ise 19,5 sapmaya neden olacağı sonucunu göstermektedir.

5. TARTIŞMA

Çalışmamıza gönüllü 311 amatör futbolcu katılmıştır. Çalışmamızda dahil edilen amatör futbolcuların demografik özellikleri incelendiğinde, %57,87'lik kısmının 18-24 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Çalışmamızla paralellik gösteren çalışmada Kumartaşlı ve ark. (2020)'nin elit tekvandocular ile yaptığı çalışmalarında %55,10'unun 23-26 yaş aralığında olduğu saptanmıştır. Başka bir çalışmada ise Eroğlu (2018)'nin elit güreşçiler ile yaptığı çalışmasında katılımcıların %53,10'unun 18-21 yaş aralığında olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmaları bu şekilde incelediğimizde yaş gruplarının homojenlik gösterdiğini ve 18-24 yaş aralığındaki futbolcuların futbola yöneliminin daha fazla olduğunu söyleyebiliriz.

Katılımcıların eğitim durumlarını incelediğimizde, %50,80'lik kısmının lise mezunu olduğu gözlemlenmektedir. Abakay (2010)'ın yapmış olduğu araştırmada futbolcuların %49,99'unun lise düzeyinde eğitim adlıklarını ortaya koymuştur. Sevinç ve Işıkgöz (2023) çalışmalarında amatör futbolcuların %45,59'luk kısmının ortaokul ve lise mezunu olduğunu tespit etmişlerdir. Bu çalışmalarda elde edilen benzer sonuçlar dikkate alındığında, lise düzeyinde eğitim almış futbolcuların daha fazla olduğu kanaatine varabiliriz.

Bir başka değişken olan lisanslı futbol oynama yılı değişkenini incelediğimizde, futbolcuların %34,72'sinin 10 ve üzeri yıl lisanslı futbol oynadığı saptanmıştır. Abakay (2010) yaptığı çalışmasında amatör futbolcuların %51,47'sinin 6-10 yıl arasında spor özgeçmişinin bulunduğunu tespit etmiştir. Abakay ve Kuru (2013) kadın futbolcular ile yaptığı çalışmalarında katılımcıların %37,49'unun 6-10 yıl arasında spor yapma yılının bulunduğunu tespit etmişlerdir. Bu çalışmalar ışığında şu an aktif olarak futbol ile ilgilenen sporcularının uzun soluklu bir spor geçmişi olduğu kanısını söyleyebiliriz. En son değişken olan profesyonel futbol geçmişi durumu sorusunun cevabının oranı olmayan katılımcılar lehine %87,78'dir.

Katılımcıların spora özgü başarı motivasyonu düzeylerinin, yaşları ile olan ilişkilerini tespit etmek amacıyla yapılan One-Way ANOVA testleri sonuçları incelenmiştir. Test sonuçlarından yola çıkarak katılımcıların yaşları ile spora özgü başarı motivasyonu düzeyleri arasında istatistiksel bir ilişki tespit edilmemiştir (Tablo

4.3., Tablo 4.4., Tablo 4.5., ve Tablo 4.6). Bu duruma göre H_1 , H_2 ve H_3 hipotezleri reddedilmiştir. Katılımcılara uygulanan diğer ölçek olan yaşam doyumu ile de yaş arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir (Tablo 4.17). Bu duruma göre H_{10} hipotezi reddedilmiştir. Soyer ve ark. (2010) tarafından yapılan "Sporculardaki başarı motivasyonu ile takım birlikteliği arasındaki ilişkinin incelenmesi" adlı çalışmalarında, araştırmaya katılanların yaşları ile başarı motivasyonu arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir. Diğer bir çalışmada Dirmen (2014) yaptığı çalışmada 1. Ligde mücadele kadın futbolcuların başarı motivasyonu alt boyutlarında anlamlı farklılık saptanmazken, 2. Lig kadın futbolcularında yaşı daha büyük olan futbolcuların güç gösterme güdüsü düzeylerinin en yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır. Yılmaz ve ark. (2019), Sevinç ve Işıkgöz (2023) ve Gültekin (2023) yaptıkları çalışmalardaki bulguları da bu durumla paralellik göstermektedir. Çıkan bu sonucun nedenini çalışmamıza katılan futbolcuların üst düzey bir başarısı bulunmaması ile birlikte geçmişte profesyonel futbol oynama şansı bulamayan katılımcıların çoğunlukta olduğuna bağlanabilir.

Katılımcıların spora özgü başarı motivasyon düzeylerinin, eğitim durumu değişkeni ile karşılaştırmak amacıyla yapılan One-Way ANOVA testleri sonucunda güç gösterme güdüsü ve başarısızlıktan kaçınma güdüsü alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiş olup, başarılı yaklaşım güdüsü ile en az bir eğitim durumu arasında farklılık tespit edilmiştir (Tablo 4.8). Test sonucuna göre lisansüstü mezunları ile ön lisans mezunlarının başarılı yaklaşım güdüsü ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu, ön lisans mezunlarına ait ortalamanın daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır (Tablo 4.9). H_4 ve H_6 hipotezleri reddedilirken H_5 hipotezi kabul edilmiştir. Abakay (2010) yaptığı çalışmasında ilköğretim mezunlarının başarılı yaklaşım güdüsü ve güç gösterme güdüsü alt boyutların puan ortalamalarının, lise ve yüksekokul puan ortalamalarından daha düşük olduğu saptanmıştır. Diğer bir çalışmada ise Taşpınar (2019) futbolcular ile yaptığı çalışmada GGG ve BYG düzeylerinde yüksek lisans doktora mezunlarının ilköğretim – ortaöğretim mezunlarına ve lise düzeyi mezunlara göre GGG ve BYG düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmaların sonucu da çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Katılımcıların sportif yaşam doyumlarının, eğitim düzeyleri ile karşılaştırılması amacıyla yapılan One-Way ANOVA testleri sonuçları incelenmiştir.

Test sonuçlarında sportif yaşam doyumu açısından en az bir eğitim düzeyi ortalamasından farklı olduğunu göstermektedir (Tablo 4.18). Farklılık gösteren eğitim düzeylerini belirlemek için yapılan Post Hoc testi sonrasında lise mezunlarının, lisans üstü mezunlara göre sportif yaşam doyumu ortalamasının daha fazla olduğu sonucuna varılmıştır (Tablo 4.19). Bu duruma göre H_{11} hipotezi kabul edilmiştir.

Katılımcıların spora özgü başarı motivasyonlarının düzeylerinin, lisanslı futbol oynama yılı ile karşılaştırmak amacıyla yapılan One-Way ANOVA test sonuçları incelenmiştir (Tablo 4.16). "Test sonuçlarına göre, lisanslı futbol oynama yılı ile başarılı yaklaşım güdüsü ve başarısızlıktan kaçınma güdüsü arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamış; ancak güç gösterme güdüsü açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir (Tablo 4.14 ve Tablo 4.15). Hangi aralıkta olduğunu belirlemek için Post Hoc Tukey testi yapılmış olup Tablo 4.13'te gösterilmiştir. Test sonucuna göre "10 Yıl ve Üzeri" lisanslı oyuncuların "1 – 3 Yıl", "4 – 6 Yıl" ve "7 – 9 Yıl" lisanslı oyunculara göre Güç Gösterme güdülerinin daha fazla olduğu sonucuna varılmıştır. Sonraki lisanslı yıllar sırasıyla "1 – 3 Yıl", "4 – 6 Yıl" ve "7 – 9 Yıl" olmaktadır. Ergün (2002) tarafından sporcular üzerinde gerçekleştirilen başarı motivasyonu araştırmasında, sporcuların sporla uğraşma süreleri ile başarı motivasyonları arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Bu durumda H_7 hipotezi kabul edilmiştir. Son olarak, Turhan'ın (2009) gerçekleştirdiği çalışmada, futbol oynama süresi 5 yıldan az olan sporcuların güç gösterme güdüsü (GGG) düzeylerinin anlamlı derecede daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Ancak, başarıya yaklaşma güdüsü (BYG) ve başarısızlıktan kaçınma güdüsü (BKG) alt boyutlarında her iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu çalışmalar ışığında literatürü incelediğimizde futbol oynama süresi yüksek olanların başarı motivasyonunun daha yüksek olduğu kanısına varmak mümkün olabilir.

Katılımcıların sportif yaşam doyumlarının, lisanslı futbol oynama yılı ile karşılaştırmak amacıyla yapılan One-Way ANOVA test sonuçlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir (Tablo 4.20). Bu sonuçlara göre H_{12} hipotezi reddedilmiştir.

En son değişken olan profesyonel futbol geçmiş durumu sorusunun cevabının oranı olmayan katılımcılar lehine %87,78'dir. Abakay (2010) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, g gösterme güdüsü alt boyutunda profesyonel futbolcuların ortalama puanlarının, amatör futbolcuların ortalamalarından daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgu, profesyonel düzeyde spor yapan bireylerin, rekabet ortamı ve performans baskısı gibi etkenlerle g gösterme eğilimlerinin daha belirgin olabileceğini göstermektedir. Bu sonucumuzu destekler nitelikte olan McClelland'in başarma ihtiyaı kuramındaki g kazanma ihtiyaı ile iliőtikendirilebilir. Diğer taraftan Aslan ve Kuru (2002) futbolcular üzerinde yaptığı çalışmada, profesyonel futbolcuların g gösterme güdüsü ortalama puanlarının amatör futbolcuların ortalamalarından daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Bu duruma ek olarak da Türkmen (2005) yaptığı araőtirmasında, profesyonel futbolcuların başarı güdüsünün amatör futbolculardan daha yüksek olduğunu tespit etmiştir.

Katılımcıların sportif yaşam doyumunu ile başarı motivasyonu ve alt boyutlarının iliőtisini incelemek amacıyla İkili Korelasyon Testi uygulanmıştır. Test sonucuna göre, ölçeğin alt boyutları arasında pozitif yönde, anlamlı iliőtikendirildięi görülmektedir. Sportif Yaşam Doyumu ile G Gösterme Güdüsü arasında pozitif yönde, zayıf düzeyde, Başarılı Yaklaőtım Güdüsü ile arasında pozitif yönde, orta düzeyde, Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü ile arasında pozitif yönde, zayıf düzeyde anlamlı bir iliőtikendirildięi görülmektedir (Tablo 4.21). Bu sonuçlara göre H_{12} hipotezi kabul edilmiştir.

Çalışmamızın anlamlılık düzeyi için kurulan regresyon anlamlıdır. İliőtikin yordanmasına yönelik yapılan regresyon analiz sonuçlarına göre; G Gösterme ve Başarılı Yaklaőtım Güdülerinin Sportif Yaşam Doyumu üzerinde etkisi olduğu gözlenmektedir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuçlar

Çalışmamızın sonucunda yaş değişkeninin spora özgü başarı motivasyonu alt boyutları olan güç gösterme güdüsü, başarılı yaklaşım güdüsü ve başarısızlıktan kaçınma güdülerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır (Tablo 4.3, Tablo 4.4 ve Tablo 4.5). Ve yine yaş değişkeninin sportif yaşam doyumu üzerinde istatistiksel olarak bir etkiye sahip olmadığı tespit edilmiştir (Tablo 4.17). Diğer bir değişken olan eğitim durumları değişkeni ile spora özgü başarı motivasyonu alt boyutları olan güç gösterme güdüsü ve başarısızlıktan kaçınma güdüsü arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmazken (Tablo 4.7 ve Tablo 4.10) diğer alt boyut olan başarılı yaklaşım güdüsü arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir (Tablo 4.8). Sonuca göre “Lisansüstü” mezunları ile “Ön Lisans” mezunlarının Başarılı Yaklaşım Güdüsü ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu, Ön Lisans mezunlarına ait ortalamaların daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır (Tablo 4.9). Yine eğitim durumları değişkeni ile sportif yaşam doyumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir (Tablo 4.18). Bu farklılığın sonucunu incelediğimizde lise mezunlarının, lisans üstü mezunlara göre sportif yaşam doyumu ortalamasının daha fazla olduğu sonucuna varılmıştır (Tablo 4.19). En son değişkenimiz olan lisanslı futbol oynama yılı değişkenimiz ile spora özgü başarı motivasyonu alt boyutları olan başarılı yaklaşım güdüsü ve başarısızlıktan kaçınma güdüsü arasında istatistiksel olarak farklılık saptanmamıştır (Tablo 4.14 ve Tablo 4.15). Değişkenimiz ile diğer alt boyut olan güç gösterme güdüsü arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir (Tablo 4.12). Test sonucuna göre “10 Yıl ve Üzeri” lisanslı oyuncuların “1 – 3 Yıl”, “4 – 6 Yıl” ve “7 – 9 Yıl” lisanslı oyunculara göre Güç Gösterme güdülerinin daha fazla olduğu sonucuna varılmıştır. Sonraki lisanslı yıllar sırasıyla “1 – 3 Yıl”, “4 – 6 Yıl” ve “7 – 9 Yıl” olmaktadır. Yine lisanslı futbol oynama yılı ile sportif yaşam doyumu arasında bir ilişki saptanmamıştır (Tablo 4.13).

Araştırmanın asıl unsurları olarak değerlendirilen spora özgü başarı motivasyonu ve sportif yaşam doyumuna bakıldığında; Sportif Yaşam Doyumu ile Güç Gösterme Güdüsü arasında pozitif yönde, zayıf düzeyde, Başarılı Yaklaşım

Güdü ile arasında pozitif yönde, orta düzeyde, Başarısızlıktan Kaçınma Güdü ile arasında pozitif yönde, zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir (Tablo 4.21). Ayrıca, unsurlara ilişki olarak bakıldığında ise spora özgü başarı motivasyonlarının artış göstermesi, sportif yaşam doyumunu da aynı oranda yükseltmektedir (Tablo 4.23).

Öneriler

- Amatör futbolcuların başarı motivasyon düzeylerini yükseltmek amacıyla uzun yıllar sporun içerisinde kalmasını teşvik edici destekler sağlanabilir.
- Sporculara motivasyon, güdü (psikososyal) gibi alanların futbol alanındaki önemi hakkında bilgilendirmeler yapılabilir.
- Türkiye’de yenileşmeye ve değişime diğer alanlarda olduğu başlangıç seviyesinden yani futbol için amatör seviyeden başlanabilir.
- Amatör futbola olan destekleri arttırmak üzere planlar ve projeler geliştirilebilir.
- Futbolculara hakem ve antrenörlerde olduğu gibi sezon başı veya sezon aralarında seminerler düzenlenebilir.

KAYNAKLAR

- Abakay, U. (2010). *Futbolcu-antrenör iletişiminin farklı statülerdeki futbolcuların başarı motivasyonu ile ilişkisi* [Yüksek lisans tezi, Gaziantep Üniversitesi].
- Abakay, U., & Kuru, E. (2013). Kadın futbolcularda antrenörle iletişim düzeyi ve başarı motivasyonu ilişkisi [The communication level of woman footballers with coach and success motivation relationship]. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 12(1), 20–33. <http://jss.gantep.edu.tr>
- Akduman, B., & Taşdelen, B. (2021). Beklenti teorisi ve hedonizmin marka bağımlılığı yaratmadaki etkisinin Zen Pırlanta üzerinden incelenmesi. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder)*, 9(2), 1068–1096.
- Aksoy, S. (2021). *Aktif spor yapan sporcuların pandemi sürecinde Covid-19 salgınına karşı yakalanma kaygı düzeyi ile spora özgü başarı motivasyonu arasındaki ilişkinin incelenmesi (Tekirdağ ili örneği)* [Yüksek lisans tezi, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi].
- Aslan, A., & Kuru, E. (2002). Profesyonel ve amatör futbolcuların başarı motivasyonu farklılıkları ve sportif tecrübe ile ilişkisi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(2), 23–30.
- Aslan, M., & Doğan, S. (2020). Dışsal motivasyon, içsel motivasyon ve performans etkileşimine kuramsal bir bakış. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 11(26), 291–301.
- Aydoğdu, C., Şahan, A., & Erman, K. (2017). Genç tenisçilerde spora özgü başarı motivasyonu düzeyinin müsabaka performansı üzerine etkisinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 655–666.
- Bavlı, Ö., & Günar, B. B. (2025). Amatör Futbol Oyuncularında Bacak Gücü, Hız ve Teknik Beceriler Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *JOURNAL OF SOCIAL, HUMANITIES AND ADMINISTRATIVE SCIENCES (JOSHAS)*, 11(2), 105-113.
- Bayrakçeken, S., Oktay, Ö., Samancı, O., & Canpolat, N. (2021). Motivasyon kuramları çerçevesinde öğrencilerin öğrenme motivasyonlarının artırılması: Bir derleme çalışması. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25(2), 677–698.
- Bayraktar, B., & Kurtoğlu, M. (2009). Sporda performans, etkili faktörler, değerlendirilmesi ve artırılması. *Klinik Gelişim Dergisi*, 22(1), 16–24.
- Burul, P. (2023). *8 hafta boyunca düzenli olarak yapılan voleybol eğitiminin 10–12 yaş grubu öğrencilerin benlik saygısı ve spora özgü başarı motivasyonuna etkisi* [Yüksek lisans tezi, Batman Üniversitesi].
- Comrey, A. L. and Lee, H. B. (2013). A first course in factor analysis. Psychology press.
- Demir, H. (2022). Sporda motivasyon ölçeğinin geçerlik ve güvenilirliği: Türkçe uyarlama çalışması. *Sportmetre: The Journal of Physical Education and Sport Sciences*, 20(4), 56–68.
- Çalışkan, Ö. (2025). Genç futbolcularda farklı dinlenme süreli yüksek şiddetli aralıklı antrenmanların vücut kompozisyonu, insülin, testosteron, leptin ve ghrelin hormonları üzerine etkisi.
- Diener, E., Emmons, R. A., Larsen, R. J., & Griffin, S. (1985). The satisfaction with life scale. *Journal of Personality Assessment*, 49(1), 71–75.
- Dirmen, A. (2014). *Farklı liglerde oynayan kadın futbol takımı oyuncularının başarı motivasyon düzeylerinin karşılaştırılması* [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi].
- Erdem, A. R. (1998). Süreç kuramlarının eğitim yönetimine katkıları. *PAÜ Eğitim Fakültesi Dergisi* (4), 52–57.
- Ergün, M. (2002). *Elit sporcularda başarı motivasyonunun, durumluluk kaygısı düzeyleri üzerine etkisi* [Yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi].
- Ernur, O. (2020). *Dijital çağda gelişmeleri kaçırma korkusunun örgüt çalışanlarının motivasyonu üzerine etkisi* [Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi].

- Eroğlu, Ő. (2018). *Elit greŐiler ile farklı branŐlardaki sporcuların başarı motivasyonunun incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü].
- George, D., & Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows step by step: A simple guide and reference* (10th ed.). Allyn & Bacon.
- Gültekin, M. (2023). *Yüzme eğitimine katılan çocukların algılanan sosyal destek ile spora özgü başarı motivasyonunun incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi].
- Günel, İ. (2019). *Algılanan hizmet kalitesinin sporcuların spora özgü başarı motivasyonu üzerine etkisi: Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezlerinde eğitim alan sporcular üzerine uygulama* [Doktora tezi, Muğla Sıtkı KoŐman Üniversitesi].
- Güngör Gülsoy, S., & Tunca, M. Z. (2023). Spor ve e-spor motivasyonları üzerine karŐılaŐtırılmalđ literatür taraması. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 28(2), 181–197.
- Han, M. T. (2024). *Sporcularda müsabaka ruminasyonu ile sportif yaşam doyumunu arasındaki iliŐkide sporda motivasyon, spora bağlılık, psikolojik sağlıklılık ve psikolojik iyi oluŐun aracı rolünün karma yöntemle incelenmesi* (YayımlanmamıŐ doktora tezi). Atatürk Üniversitesi
- Kaba, İ., Erol, M., & Gç, K. (2017). YetiŐkin yaşam doyumunu lçenin geliştirilmesi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(1), 1–14.
- Karadağ, C. (2023). *Bireysel ve takım sporcularında bilişsel esneklik, sportif öz güven ve spora özgü başarı motivasyonunun incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Aksaray Üniversitesi].
- Karaman, M. (2022). *Rekreasyonel egzersizde motivasyon ve motivasyonda kararlılık üzerine karma bir çalışma* [Doktora tezi, Gazi Üniversitesi].
- Kazak, Z. (2004). SPARDA Güdülenme lçeni (SG)'nin Türk sporcuları için güvenirlik ve geçerlik çalışması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 15(4), 191–206.
- Keser, A. (2005). İŞ doyumunu ve yaşam doyumunu ilişkisi: Otomotiv sektöründe bir uygulama. *Çalışma ve Toplum Dergisi*, 77–93.
- Kumartaşlı, M., ErbaŐ, İ., Yılmaz, E., & Koçyiğit, B. (2020). Atletizmde yurt içi ve yurt dıŐı müsabakalardaki elit atletlerin başarı motivasyonu ve anksiyete düzeylerinin incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 5(4), 456-467.
- Kkzkan, Y. (2015). Liderlik ve Motivasyon Teorileri: Kuramsal Bir Çerçeve. *Uluslararası Akademik Yönetim Bilimleri Dergisi*, 1 (2), 86-115
- Mangan, C. (2018). *Interpersonal communication in college athletics* (Unpublished master's thesis). Western Illinois University, Macomb.
- Neugarten, B. L., Havighurst, R. J., & Tobin, S. S. (1961). The measurement of life satisfaction. *Journal of Gerontology*, 16(2), 134–143.
- Oruç, N., (2018), niversiteler Arası 1., 2. Ve Süper Lig Tenis Msabakalarına Katılan Sporcuların Spora zg Başarı Motivasyon Düzeyinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Antrenörlük Eğitimi Anabilim Dalı, İstanbul
- Özdaşlı, K., Akman H. (2012) İçsel ve Dışsal Motivasyonda Cinsiyet ve rgtsel Statü FarklılaŐması: Türk Telekomünikasyon A.Ő. ÇalıŐanları zerinde Bir Araştırma Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi Y.2012, C.4, S.7. s.73-81
- zgn, A., YaŐartürk, F., Ayhan, B., and BozkuŐ, T. (2017). Hentbolcuların spora özgü başarı motivasyonu ve mutluluk düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(Special Issue 2), 83-94.
- zkan, A. (2020). *Ortaokul ğrencilerinin öğretmenlerinden algıladıkları sosyal destek ile spora özgü başarı motivasyonu arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi].

- Öztürk, A., (2019), Motivasyon Faktörlerinin Sivil Havacılık Yer İşletmelerindeki Personeller Üzerindeki Etkileri ve Bu Motivasyon Faktörlerinin İş Performansı ile Olan İlişkisinin İncelenmesi, İstanbul İli Örneği, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, İstanbul
- Öztürk, S. (2023). *Takım ve bireysel sporlarda mücadele eden 11–14 yaş grubu sporcuların spora özgü başarı motivasyonlarının incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi].
- Rayan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Intrinsic and extrinsic motivations: Classic definitions and new directions. *Contemporary Educational Psychology*, 25, 54–67. <https://doi.org/10.1006/ceps.1999.1020>
- Semenova, M., Lange, A., Kuposov, D., Somov, A., & Burnaev, E. (2020, November). Personality traits and coping strategies of eSports players. In *2020 7th International Conference on Behavioural and Social Computing (BESC)* (pp. 1-5). IEEE.
- Sevinç, M. A., & Işıkgöz, M. E. (2023). Bölgesel Amatör Ligi Futbolcularının Ruh Halleri ile Motivasyonları Arasındaki İlişki. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 18(2), 489-503.
- Sivri, K., (2023), Sosyal Medyada Gelişmeleri Kaçırma Korkusu ve Motivasyon Kuramları Arasındaki İlişkiye Yönelik Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul
- Soyer, F., Can, Y., Güven, H., Hergüner, G., Bayansalduz, M. and Tetik, B. (2010). Sporculardaki Başarı Motivasyonu ile Takım Birlikteliği Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1), 226-239.
- Subaşı, M., (2021), Yaşam Doyumunu Yordamada Yükseköğrenim Yaşam Doyumu ve Covid-19 Korkusu, Yüksek Lisans Tezi, İbn Haldun Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı, İstanbul
- Taşmektepligil, M. Y., & Çoban, B. (2013). Sporcuların içsel ve dışsal başarı motivasyonlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 10(1), 130–142.
- Telli Danışmaz, A. (2022), Başarma İhtiyacının Kavramsal ve Kuramsal Açından Değerlendirilmesi Sosyal Araştırmalar ve Davranış Bilimleri Dergisi Volume: 8 Issue: 17 Year: 2022 s.1-12
- Tiryaki, Ş. (2000). *Spor psikolojisi: Kavramlar, teoriler ve uygulama*. Eylül Kitap ve Yayınevi.
- Tiryaki, Ş., & Gödelek, E. (1997). Spora özgü başarı motivasyonu ölçeğinin türk sporcuları için uyarlanması çalışması, I. *Uluslararası Spor Psikolojisi Sempozyumu Bildiri Kitapçığı, Bağırhan Yayınevi*, 128-141.
- Tok, S. (2004). *Spor tüketimi davranışını etkileyen motivasyonel faktörler ve spor tüketimi motivasyon ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: İzmir ili örneği* (Master's thesis, Sağlık Bilimleri Enstitüsü).
- Turhan, M. (2009). *Profesyonel futbolcularda depresyon düzeyi, anksiyete düzeyi ve kişilik özellikleri ile sporda başarı motivasyonu arasındaki etkileşimin incelenmesi* (Master's thesis, Maltepe University (Turkey)).
- Türkmen, M. (2005). Profesyonel Erkek Futbolcular ile Amatör Erkek Futbolcuların Başarı Motivasyon Düzeylerinin İncelenmesi (İzmir- Manisa Örneği), Yüksek Lisans Tezi, 36-38.
- Ülgen, G. (1997). Eğitim psikolojisi. İstanbul: Alkım Yayınevi.
- Willis, S. (1980). *Achievement motivation in athletes*. *Journal of Sport Psychology*, 2(1), 31–44.
- Yaşar Sönmez, B., (2018), Bedensel Engelli Sporcuların Spora Özgü Başarı Motivasyonlarının Değerlendirilmesi Yüksek Lisans Tezi Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Ağrı
- Yıldız, A., Yıldırım, S., & Koçak, S. (2015). Spor etkinlikleri gönüllü motivasyon ölçeği geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 26(3), 105-113.
- Yıldız, M., & Genç, A. (2019). Üniversite öğrencilerinin motivasyonel kaynaklarının incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(2), 342–360.

Yıldız, S. M. (2020). Sporcularda psikolojik dayanıklılık ile başarı motivasyonu arasındaki ilişki: Sporcuya özgü motivasyonel iklimin aracı rolü. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 11(1), 1–13.

Yılmaz, A., Kırımoğlu, H., & Kaynak, K. (2019). Türkiye Görme Engelliler Yüzme Şampiyonasına katılan sporcuların spora özgü başarı motivasyon düzeylerinin incelenmesi. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 10(3), 270–281.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler
Adı Soyadı : Musa KUŞDEMİR
Eğitim
Lise: Balıkesir Cumhuriyet Anadolu Lisesi (2013-2017)
Lisans: Balıkesir Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Spor Yöneticiliği Bölümü (2017-2021)
Yüksek Lisans: Balıkesir Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı (2022-2025)

EKLER

Sayfa No

EK 1. Etik Kurul Kararı.....	49
EK 2. Demografik Bilgi Formu.....	50
EK 3. Spora Özgü Başarı Motivasyon Ölçeği.....	51
EK 4. Sportif Yaşam Doyumu Ölçeği.....	52

EK 1. Etik Kurul Onay Formu

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KOMİSYONU
ONAY BELGESİ

Balıkesir Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim dalı Tezli Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Musa KUŞDEMİR 'in Öğretim Üyesi Doç. Dr. Nahit ÖZDAYI' nın danışmanlığında yürüttüğü **“Amatör Liglerde Mücadele Eden Futbolcuların Spora Özgü Başarı Motivasyon Düzeylerinin Sportif Yaşam Doyumuna Etkisinin İncelenmesi”** adlı tez çalışmalarını için bilimsel etik kurul onay belgesi talebi komisyonumuzca değerlendirilmiş ve etik açıdan uygun bulunmuştur. 28.12.2023

Komisyon Başkanı
Prof. Dr. Bayram ŞAHİN

Prof. Dr. Elif ÇİMEN
Üye

Prof. Dr. Sebahattin KARAMAN
Üye

Prof. Dr. Salim ÇONOĞLU
Üye

Prof. Dr. Uğur GÜRGAN
Üye

EK 2. Demografik Bilgi Onay Formu

1-) Yaşınız Nedir?
☐ 18-24 ☐ 25-31 ☐ 32 ve üstü
2-) Medeni Durumunuz?
☐ Evli ☐ Bekar
3-) Eğitim durumunuz?
☐ Lise ☐ Ön Lisans ☐ Lisans ☐ Lisansüstü
4-) Kaç yıldır lisanslı futbol oynuyorsunuz?
☐ 1-3 yıl ☐ 4-6 yıl ☐ 7-9 yıl ☐ 10 yıl ve üzeri
5-) Profesyonel futbol geçmişiniz var mı?
☐ Evet ☐ Hayır

EK 3. Spora Özgü Başarı Motivasyon Ölçeği

<i>Lütfen her ifadeyi bir kez işaretleyiniz ve cevaplanmamış hiçbir ifade bırakmayınız.</i>		Hiçbir Zaman	Çok Az	Bazen	Oldukça Fazla	Her Zaman
1	Takım arkadaşlarım oyundaki mücadeleciliğime saygı duyarlar	1	2	3	4	5
2	Maçtan hemen önce gergin oluyorum ve olduğum yerde duramıyorum.	1	2	3	4	5
3	Takım arkadaşlarımı oyuna ısındırma becerisine sahibim.	1	2	3	4	5
4	Zor bir antrenman anında çalıştırıcının takdiri bana zorluğu unutturur.	1	2	3	4	5
5	Diğerleri beni önde gelen bir sporcu olarak görmüyorlar.	1	2	3	4	5
6	İyi oyun çıkarmak heyecan veriyor.	1	2	3	4	5
7	Takım arkadaşlarım liderlik yeteneğime saygı duyarlar.	1	2	3	4	5
8	İzleyiciler varken daha iyi oynadığımı düşünüyorum.	1	2	3	4	5
9	Takım arkadaşlarım kadar sert ve dayanıklı görünmüyorum.	1	2	3	4	5
10	Takım arkadaşlarım iş bitiriciliğimi ve kararlılığımı beğeniyor.	1	2	3	4	5
11	Diğer oyuncuların eğitilmesi için çok çaba gösteriyorum.	1	2	3	4	5
12	Spordaki geçmiş başarılarımdan söz etmeyi seviyorum.	1	2	3	4	5
13	Takım lideri olmaktan hoşlanırım.	1	2	3	4	5
14	Maçta kendimi oyuna öylesine veriyorum ki geçici olarak gerçekle bağlantımı yitiriyorum.	1	2	3	4	5
15	Kaybedilen bir maçtan sonra uyumakta güçlük çekiyorum.	1	2	3	4	5
16	Bir maçı kazanınca kendimi çok tatmin olmuş hissediyorum.	1	2	3	4	5
17	Bir maçtan önce sakin olmak benim için zor.	1	2	3	4	5
18	Yeteneklerini geliştirmek için fazladan antrenman yapmaya istekli olan sporcuları takdir ediyorum.	1	2	3	4	5
19	İnsanların maç sırasında beni izlemelerinden hoşlanıyorum.	1	2	3	4	5
20	Sporda başarılı olmayı istiyorum.	1	2	3	4	5
21	Benimle aynı düzeyde olan birisiyle başa baş mücadele ederken kazanmaktan çok kaybederim.	1	2	3	4	5
22	Kaybetmek beni gereğinden fazla etkiliyor.	1	2	3	4	5
23	Sporda başarılı olmak için yıl boyu çalışmayı isterim.	1	2	3	4	5
24	Amacım bir spor dalında önde gelen biri olmaktır.	1	2	3	4	5
25	Maç sırasında, maçı verebilecek bir hata yaparsam kendime gelmem biraz zaman alır.	1	2	3	4	5
26	İyi bir sporcu olmak benim için önemli değildir.	1	2	3	4	5
27	Bazen maçı kaybettiğimizde günlerce bunu kendime dert ederim.	1	2	3	4	5
28	Bir maçtan hemen sonra karnıma ağrılar girer.	1	2	3	4	5
29	Sportif kapasitemi beğenmiyorum.	1	2	3	4	5
30	Çok yetenekli rakiplere karşı daha iyi oynadığımı sanıyorum.	1	2	3	4	5
31	En iyisini yapmak için çok çaba gösteririm.	1	2	3	4	5
32	Birisi hakkında, maç hakkında konuşurken heyecanlanıyorum.	1	2	3	4	5
33	Tanınmak umuduyla spor branşında çok çalışıyorum.	1	2	3	4	5
34	Bir hata yaptığımda maçın geri kalan bölümünde bu beni çok üzüyor.	1	2	3	4	5
35	Bir takım arkadaşımın oynamasına yararlı olacak önerilerde bulunmaktan hoşlanıyorum.	1	2	3	4	5
36	Başkalarının güç bulduğu bir görevin bana verilmesinden zevk duyuyorum.	1	2	3	4	5
37	Bir maçtan önce olabilecekleri kendime çok dert etmiyorum.	1	2	3	4	5
38	Sezon dışında sporu unutmaktan hoşlanıyorum.	1	2	3	4	5
39	Maçtan önceki gece uyumakta güçlük çekiyorum.	1	2	3	4	5
40	Başarıya açılan yol, şanstın çok daha fazla çalışmadan geçer.	1	2	3	4	5

EK 4. Sportif Yaşam Doyumu Ölçeği

SPORTİF YAŞAM DOYUM ÖLÇEĞİ								
Her sorunun karşısında bulunan; (1) Kesinlikle Katılmıyorum, (2) Katılmıyorum, (3) Kısmen Katılmıyorum, (4)Kararsızım, (5) Kısmen Katılıyorum, (6) Katılıyorum, (7) Kesinlikle Katılıyorum anlamına gelmektedir.								
1	Spor hayatım birçok yönden idealimdekine yakın	1	2	3	4	5	6	7
2	Spor hayat şartlarım mükemmel.	1	2	3	4	5	6	7
3	Sporcu öğrenci olarak hayatımdan memnunum.	1	2	3	4	5	6	7
4	Hayatımda şimdiye kadar sporcu öğrenci olarak antrenörümle birlikte istediğim önemli şeyleri elde ettim.	1	2	3	4	5	6	7
5	Eğer tekrar karar vermem gerekirse, tekrar aynı antrenör eğitiminde sporcu olmayı tercih ederdim.	1	2	3	4	5	6	7

Eğitimde, bilimde, sanatta çağdaş...

Balıkesir Üniversitesi
Tıp Fakültesi Dekanlık Binası
Çağış Yerleşkesi/BALIKESİR

(0 266) 612 14 62
sagbilen@balikesir.edu.tr
<http://www.balikesir.edu.tr>

